

DIRVA

THE FIELD

Nr. 34
Rugpjūtis 25, 1967
Cleveland, Ohio

Po pasaulio pasivaigalius

V. RIMVYDAS

Sirijos ryšiai su Maskva labai glaudėja

Vakarai laudina, Siriją atvira patekus į sovietizacijos vandenį. — Sovietų bazė Rytuose. — Trumanas sukritikavo JAV laukimo ir stebėjimo taktiką. — "Pravda" puola JAV, o "savanoriai" skuba į Siriją. — Turkijoje prasidėjo svarbūs pasitarimai Sirijos klausimu.

Maskvai pažadėjus karinę ir ūkinę paramą Sirijai, jau dabar aišku, kad pastaroji pasiryžusi Kremlui sumokėti didelę ir vakarams skaudžią duoklę. Sirija, jau seniai prieš vakarus nusistatęs kraštas, dabar jau atvirai įėjo į sovietinių satelitų žemę ir to negalėjo nulepti ir prezidentas Eisenhoweris savo praejusios savaitės pasisėkėjime su žurnalistais Washingtono, Maskva Siriją pavergė pagal visus, seniai žinomus sovietinius receptus — šiais, maždaug, žodžiais apie nemalonų dalyką trumpai pasakė prezidentas.

Dar nėra žinomos sirijiečių su sovietais susitarimo smulkmenos. Tačiau jau pats faktas, kad Sirijos atvykęs sovietų misija, kad ji netrukus planuosianti statyti Sirijos geležinkelius, sauskelius, hidroelektrines bei pramonės įmones, jau pasako, kaip glaudūs ryšiai suriš šį kraštą su Kremlumi — "militaristinių kraštų grąžinamos Sirijos glaudėjai".

Strateginiai reikšmingas kraštas

Pati Sirija, tai vargingas, dykumomis išraižytas kraštas. Jo dydis — 74,000 kv. mylių, o gyventojų esama 4 milijonai. Jų tarpe 80% mahometonų tikybos. Tačiau strateginiu požiūriu Sirija svarbi. Per jos žemes nutiesti naftos vamzdžiai, per kuriuos bėga tas vakarams gyvybinės reikšmės skystis nuo Perų įlankos į Viduržemio jūros sritis. Bendrą sieną Sirija turi su penkios valstybėmis, draugingomis vakarams ar su jais turinčiomis karines ir kitokias sąjungas — tai Turkija, Irakas, Jordanas, Lebanonas ir Izraelis.

Pati gi Sirija griežtai nusistatė prieš vakarus. Ji turi artimus ryšius su Egiptu, drauge su juo atmetė JAV pasiūlytą vad. Eisenhowerio doktrinos ūkinę paramą. Tačiau su Egiptu ją ir skiria tai kurie bruožai — kai Nasseris Egipte suvaržė vietos komunistus, tai Sirijoje jiems suteikta laisvė. Egiptas veda savotišką, rytus su vakarais kiršinčią politiką, tuo tarpu Sirijos režimas visai atvirai plaukia prosavietinės linijos vandenimis.

Sovietai toliau plečia savo įtaką

Pasinaudodama buvusia Sueso krize ir, žinoma, vakarų valstybių silpnumu bei politine trumparegybe, Maskva visomis priemonėmis sustiprino savo įtakos plėtimą Viduriniųjų Rytų kraštuose. Vien ginklais Kremlius sukiojo į tris tų sričių kraštus 370 mil. dolerių — jų tarpe Egiptui teko karinių medžiagų už 200 mil. dol., Sirijai — už 150 mil. ir neseniai Jemenui — už 20 mil. dol.

Sirija dabar gali būti laikoma labiausiai "sukomunistintu" Vid. Rytų kraštu.

Dar prieš Sirijos kariuomenę atitenkant į komunisto leit. pulk. Afif Biry rankas, jau nuo seniau Sirijos profesinės sąjungos, katalikių organizacijos ir kiti

tūros draugijas savo žinioje turėjo komunistiniai elementai. Spauda aiškiai simpatizavo komunistinei linijai ar bent buvo "neutralios" krypties. Jau buvo aišku, kad oficialiai prezidento al — Kuwaty vadovaujamas režimas, tikrumoje gi diriguojamas Maskvos pastatyto vyro — valdančio Sirijos vadinamąjį antrą skyrių (armijos žvalgybos skyrių) — leit. pulk. Abdel Hamid Serraj — kad tas režimas neišvengiamai turės nutraukti ryšius su vakarais, o su JAV pirmoje eilėje.

Tai jau ir įvyko. Dabar, kai ir JAV oficialiai Siriją skaito susovietinta valstybe (nors diplomatiniai santykių ir nenutraukė), belieka stebėti, kaip toli eis tolimas krašto sovietinimas bei jo infiltracija. Vakarams įdomu, kaip visa tai atsilieps į santykius su kaimynais, kurių bent du — Turkija su Izraeliu — labiausiai pergyvena sovietinės letenos atsidėmą jų pašonėje.

Tikra, kad ir Egipto Nasseris įvykius Sirijoje palaikys grėsmę su sudaromais neutralios "trečiosios pajėgos" planams Vid. Rytuose. Per toli nuėjusiu žaidimu su Maskva toli gražu nėra patenkinti ir kiti arabų kraštai, pvz. ir Saudi Arabija.

Tik artimoji ateitis galės parodyti, kaip išsirutulios santykių viduriniuose Rytuose. O dėl sovietų pasiryžimo įsivertinti Viduržemio jūros ir iš viso Vid. Rytų srityse abejojti netenka — tai liudija ir numatomos ten įrengti jū aviacijos ir povandeninių laivų bazės. Šį tą sako ir skubus jų laivų plaukimas per Baltijos, Šiaurės jūras ir Gibraltarą tarytum padaryti mandagumo vizitą draugingai Albanijai.

Pažvelgę į pastarųjų dienų įvykius, gauname kiek miglotą vaizdą, štai, Washingtonas teigia, jog

Tabor Farm vasarvietėje pas J. F. Kennedį mėnėjęs viešėjas F. W. Switzer — žmogus, kuris pasiektas daugiausia kontrolinėje alyvos valymo darbu, negu bet kuris kitas tos profesijos specialistas. Jis buvo atvykęs iš Arabų alios, senosios netoli Venesuelos krašto. Toje saloje jis yra Lago Oil and Transport Co. superintendantas. Ta valykla priklauso Standard Oil of New Jersey ir yra didžiausia pasaulyje. Nuotraukoje F. W. Switzer ir J. F. Kennedy.

per anksti dar Siriją laikyti sovietų satelitu... Tiek valdžia, tiek įtakingieji spaudos organai (N. Y. Times) laikosi tradicinio dėsno "wait and see", atseit — laukti ir stebėti, ypačingai, kokia būdanti Sirijos arabų kaimynų laikysena. Esame nuomonio, kad Siriją tektų izoliuoti nuo kaimynų, įtraukti į tam tikrą "karantiną", paspausti ūkiniai ar pan. O iš kitos pusės vėl teigiama, kad Sirija su Egiptu jau pakankamai patys atsidūrę izoliacijoje.

Atrodo, daug šviežio oro įnešė sekmadienį paskelbtas buv. prezidento H. S. Trumano pasisakymas Sirijos krizės reikalu. Jis sukritikavo JAV vyriausybės ir primetė jai neveiklumą. Girdi, laukimo ir stebėjimo politika tais atvejais, kai grėsoma katastrofa, esanti pavojinga.

Ta proga buvęs prezidentas išskėlė savo veiklumą Korėjos ir kt. atvejais, pasmerkė JAV nusiginklavimo pavojus ir nurodė sovietų planus per Vid. Rytų užkariavimus, pasiglemžti ir Europą. Anot jo, jei amerikiečiai neparodą aiškiai savo nusistatymo ar delsia, tai sovietai bemažant tais silpnais pasinaudodami... Užtat JAV įvairios doktrinos ar pareiškimai daug nereikia Kremliaus vyrams, nebent jie įsitikintų, jog JAV pasiryžusios savo žodžius remti veiksmais.

Kai sovietai pradeda veržtis

Vatikanas pradeda kovą su Gomulkais

Jei kas tikėjosi, kad neseniai Lenkijos mieste — Lodzėje kilęs transporto darbininkų streikas išsilis į naują, Poznanės tipo sukilimą, žinoma, sukludo. Tačiau tas, vos porą dienų trukęs streikas, iš policijos pareikalavęs sąsarinų bombų prieš darbininkus, buvo naujas įrodymas, kad Lenkijoje Gomulkai dar nepavyko susidoroti su ūkiniais krašto sunkumais. Krašte, kur darbininko mėnesinio atlyginimo pakanka įsigyti vos vieną neblogą batų porą, negalės ir ateity nekilni rūgimo, nepasitenkinimo reiškiniai.

Lenkijoje ir toliau stokoja vartojamųjų gėrybių. Daug reikala krašto ūkiui ir tai, kad lenkų anglis ir kitos prekės nukreiptos eksportui į S. Rusiją ir... žymiai mažiau gali prekių importuoti. Darbininkų nemais

ne karinėmis priemonėmis, bet ūkiniu ir politiniu keliu, dabar vėl pasiskėjo, kad nėra kaip panaudoti Eisenhowerio doktriną, nes joje minimas tik karinis užpuolimas... Ir tuo būdu krašto politiniai sprendimai dabar svarstomi, kas daryti?

Juo labiau, kad Maskvos "Pravda" praėjusį sekmadienį akipėdžiškai užpuolė JAV-es, apkaltindama jas spaudimu, šantažu, provokacijomis ir kitokiais nešvariais darais Sirijos atžvilgiu. Esą, "arabų kraštai ir kitos pasaulio šalys teisės JAV-ams skriausti sirijiečių...". Dėl to matyt, atsiranda ir vis daugiau sovietų savarabių į Siriją ir vis daugiau įvairių "specialistų" iš S. Rusijos bei kitų kraštų skuba "padėti skriaustai Sirijai".

Tokioje atmosferoje sekmadienį Turkijoje, Istanbule, pradėjo pasitarimus su Turkijos valdžios slugsniais specialus JAV pasiuntinys ir žinovas Vid. Rytų reikalais, akubiai pasiūstas Loy W. Henderson. Jis taip pat susitiko ir aptarė padėtį su dviem vakarais palankiais karaliais, viešėjais Turkijoje — Irako Faisalui ir Jordano — Husseinu. Stengiantis išsiaiškinti, kaip toli dar nutolęs Sirijos susidraugavimas su sovietais ir kokios grėsmės būtų galima tikėtis Sirijos kaimynams ir iš viso Vid. Rytų sąsajai.

darbas, palaikymas į girtuokliavimą (degtinė, kaip įprastai komunistinėse režimuose — pigi) — visa tai Lenkijos ūkiui neišeina į gerą.

Tačiau ūkiniai sunkumai ir darbininkų bruzdėjimai tai tik viena medalia pusė. Vladislavo Gomulkos režimui tenka rungtis ir su kija, milonine armija — krašto katalikais. Už jų gi pečių stovi, su visa savo įtaka — Vatikanas.

Lenkija — Vatikanos kovos laukas

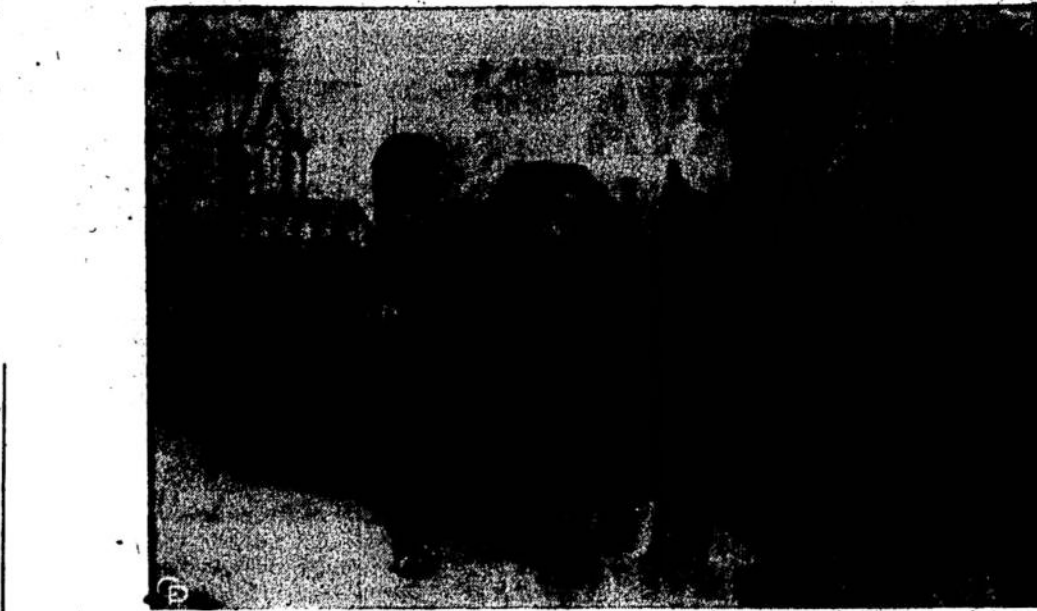
Iš Europos ateina žinios — sovietai vis labiau siekia sunormuoti santykius su Sv. Sostu (Bonnos šaltiniai). O iš Romos pranešama — Vatikanas radijais kasdien įvairiomis kalbomis įspėja tikinčiuosius satelitinuose ir pavergtuose kraštuose, kad nepasiduokite komunistų įtakai, akylai sekite visus jų gundymus tarimai po katalikiška skraiste... Apie katalikų pavojus pasklaidyti į suktus komunistų spąstus parašė ir Vatikanos oficiozas "Osservatore Romano".

Kai kurie Vatikanos slugsniai pabrėžia, kad šiuo metu Romos Katalikų Bažnyčia lygiai kaip ir laisvasis pasaulis, yra įžengusi į sunkiausią laikotarpį — apsiginti nuo naujų komunistų infiltracijos metodų. Tad dabar jau ir iškyla naujos katalikų su komunistų kovos galimybės, o kautynių laukų tenka būti raktiniam sovietų satelitui ir pačiam katalikiškiausiam kraštui rytinėje Europoje — Gomulkos Lenkijai.

Kas tas lenkų PAX

Dabar Lenkijoje ryškėja, kad einama prie susidūrimo tarp lenkų komunistinio vadovo Gomulkos ir kardinolo Stepono Višinskio. Reikalus sukasi apie tai, ar katalikų bažnyčia Lenkijoje gali būti laisva ar suvaržyta.

Po praėjusių metų gruodžio mėn. "palaubų" su lenkų katalikais (Palaubos 1-4 psl.)

Kanados karalishkoji gvardija ruošiasi iškilmeis, kada spalio mėn. 14 d. Kanadą vizituojanči karalienę Elzbieta atidarys parlamento sesiją.

KĄ DIRBA LIETUVOS LAISVĖS KOMITETAS

Į mūsų bendradarbių klausimus atsako
Vaclovas Sidzikauskas

Emilija Čekienė

Lietuvai laisvės grąžinimas rūpi kievienuam lietuviui, todėl ir Lietuvos laisvės byla liečiančiais klausimais visi gyvai domisi. Tuo reikalu man teko pasikalbėti su Lietuvos Komiteto Pirmininku p. Vaclovu Sidzikausku, kuris mielai sutiko supažindinti Dirvos skaitytojus su to komiteto darbas bei veikla, atsakydamas į jam duotus klausimus.

— Kurie darbai, p. pirmininke, Jūsų nuomone laikytini pirmaeiliais Lietuvos laisvinimo kovoj?

— Lietuvos laisvinimas — Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės atstatymas — dabartinės tarptautinės sąlygos yra sudėtingas uždavinys ir dar sudėtingesnis darbas. Laisvinimas reikalauja (a) išsivadavimą iš Sovietų Rusijos okupacijos ir (b) nusikratymą okupanto primestu komunistiniu režimu ir to režimo pakietimą pačios tautos laisvais ir nesuklastotais rinkimais nustatysima santvarka.

Mes turime atlikti tai, ko sovietinės okupacijos ir teroro sąlygos negali atlikti mūsų tautos kamienas tėvynėje, būtent:

1. Turime reikėti tarptautinėje forume tikrą mūsų tautos politinę valią, jos tikrąsias aspiracijas, būti tikrais jos reprezentantais laisvajame pasaulyje; 2. Informuoti ir įtaigoti laisvojo pasaulio vyriausybės, tarptautines institucijas ir viešąją opinią; 3. Derinti savo veiklą su panašioje kaip mes padėtyje esančiomis tautomis ir jų politiniais veiksniais egzilyje; 4. Lyginti kelių būsimiems Lietuvos santykiams su kaimynais; 5. Žvaliai stebėti viešojo gyvenimo reikšnius rusų okupuotoje Lietuvoje; 6. Atremdinėti okupanto ir jo pakalikų skleidžiamus vakaruose melus apie Lietuvą, ir 7. Kiek leidžia sąlygos perteklinėti kraštui tikras žinias apie tarptautinius įvykius ir objektų tytytų jų įvykių vertinimą.

Nuvalinkavęs Staliną buvęs ištikimas jo bendradarbis Chruščiovas pažadėjo daugiau duonos ir daugiau laisvės rusų tautai ir daugiau savaimingumo sovietų pavergtiesiems kraštams. Pasidare aktualus kultūrinis santykių tarp sovietų orbitos ir vakarietiškojo pasaulio klausimas.

Tas klausimas yra svarbus ir mums.

Visi čia mano suminėti uždaviniai ir darbai sudaro vieną visumą, todėl vargu būtų prasminga skirstyti juos į pirmaeilius ir antraeilius. Pats gyvenimas, tarptautiniai ir tautiniai įvykiai, nustato jų vykdymo eilę.

— Kokiu būdu Lietuvos laisvės komitetas dalyvauja Lietuvos laisvinimo darbe?

— Lietuvos Laisvės Komitetas dalyvauja Lietuvos laisvinime betarpiškai savo tiesiogine veikla ir tarpiskiai — per jo sudarytą Lietuvos delegaciją Pavergtose Europos Tautose. Jm talkina lietuvių dirbantieji Free Europe Press įstaigoje New York'e ir Kongreso Bibliotekoje Washingtono Foreign Law Project ir Bibliographical Accessions skyriuose.

— Į ką Jūsų veikla šiuo metu daugiausia kreipia dėmesio?

— Veikdami iš vien su kitų aštuonių Sovietų pavergtųjų tautų egziliniams organais šiuo metu mes darome žygius iškelti Lietuvos ir kitų Centro ir Rytų Europos valstybių nepriklausomybės ir laisvės atstatymo klausimą š. m. rugsėjo 17 d. prasidėjęs to, sušaukti specialią JT Generalinės Asamblėjos sesiją, ir be to, sušaukti specialią JT Generalinės Asamblėjos sesiją Penkių Komiteto raportui apie įvykius Vengrijoje apsarstyti.

Mes rūpinamės, kad ir svarstant Vengrijos bylą būtų paliejami taip pat ir Lietuvos bei kitų sovietų pavergtųjų kraštų byla. Tam tikslui ruošiami memorandumai ir kontaktuojami laisvųjų valstybių delegatai Jungtinėse Tautose.

Kultūriniai Rytų ir Vakarų santykiai ir planuojamoji Europos saugumo sistema ryšius su nusiginklavimo derybomis Londone ir su Vokietijos sujungimo problema taip pat yra mūsų šių dienų dėmesio ir veiklos centre.

— Ar yra bendradarbiavimas ir koks tarp Laisvės Komiteto ir kitų mūsų laisvinimo veiksmų?

— Būdamas funkcionalinis Lietuvai laisvinti organas, Lietuvos Laisvės Komitetas glaudžiai ir, sakyčiau, vaisingai bendradarbiauja su visais kitais to paties tikslo siekiančiais veiksniais darbuose ir visuomeninėmis ir bendruomeninėmis lietuvių organizacijomis visame laisvajame pasaulyje.

— Jums susitinkant su kitų kraštų diplomatais ar neteko pastebėti, kurie daugiau rodo simpatijų Lietuvai?

— Iš savo kontaktų su kitų kraštų diplomatais, politikais, vėdar aktualus kultūrinis santykių tarp sovietų orbitos ir vakarietiškojo pasaulio klausimas.

nė vieno, kuris nepritartų lietuvių tautos siekimui atstatyti savo krašto nepriklausomybę ir laisvę.

Dvidešimt dveji nepriklausomybės metai yra padarę tai, ko jokia sovietų propaganda ir klas-ta neišdildys. Tačiau ten nuotai- (Perkelta į 6 psl.)

IŠ VISUR

• Jau kelios dienos Kinijoje lankosi 41 JAV jaunuolis. Jie visi, nepaisydami valdžios įspėjimų, išvyko į Kiniją prieš tai dalyvavę Maskvoje propagandiniiais tikslais surengtame festivaly. Dabar tie jaunuoliai sutiko savo lankymąsi Kinijoje praeiti dar 6 savaites, nes jie rūpi spalio mėn. 1 d. stebėti komunistinės Kinijos tautinį šventę...

Bent trečdalis tų amerikiečių atvirai reiškia simpatijas komunistams, o jų vadovu dabar yra dvasiškis McKenna, dėl savo šlapatitų komunistams pramin-tas "raudonojo dekanu"...

• NATO laivyno pajėgos rugsėjo mėn. antroje pusėje pradės didžiulius manevrus Atlante. Tik JAV laivų, numatoma, kad dalyvaus per 200.

• JAV atmetė sovietų tvirtinimą, būk 6 laivynas grąšo Vid. Rytų kraštams. Ties laivynas šiuo metu, kaip ir seniau, yra netoli Italijos krantų.

• Dullesui sutikus, bandymo tikslais, išleisti į Raud. Kiniją 24 amerikiečių žurnalistus, ir kiti pareiškė norą patekti į JAV. Šio krašto valdžios slugsniai kiti žurnalistų nesutiko įleisti.

• JAV aviacijos ir laivyno karinės bazės Maroke įsteigė tuo laiku, kada Marokas buvo Prancūzijos valdžioje. Marokui išsivadavus nepriklausomybę buvo prisibijoma, kad gali atsirasti sunkumų tas brangiai kaštavusias bazes išlaikyti. Bet aiškėja, kad Maroko karalius Ben Jusuf bazių išlaikymui pritaria, tik derės dėl naujų sąlygų.

• Argentinoje pradėjo posėdžius Amerikos Valstybių Sąjunga. Dalyvauja virš 300 atstovų iš šiaurės ir Pietų Amerikos valstybių. Nedalyvauja tik Venesuela, nes jos diplomatiniai santykiai su Argentina nutraukti.

• Sovietų Ties agentūra pasiskelbė, kad JAV specialaus atstovo — L. Hendersono — lankymasis Turkijoje reiškia "naują samokslą" prieš Vid. Rytų kraštus. Po poros dienų pasitarimų Istanbule Henderson vyks dar pasitarimams į Ankarą, po to, greičiausiai dar į kai kuriuos Vid. Rytų kraštus ir gal į pietinę Europą.

• Sovietų špionąž JAV atidengęs Boria Morros vėl suteikė žinių apie dviejų amerikiečių sešerį įsijungimą į sovietinį šnipų tinklą. Viens jų yra ištėjęs už JAV atomo mokslininko. Netrukus Morros bėda apskaitinti dar eilę asmenų dirbančių sovietų naudai — jų tarpe yra amerikiečiai, turį tarpybas JAV įstai-gose užfėrę kraštus.

Lietuvių kultūra Gomulko lenkų akimis

Rašo J. A.

Žmonės iš baltų trobelių

Čia seka lenkų žurnalistas Aleksandro Naborowsko reportažas apie vadinamojo Suvalkų trikampio lietuvių gyvenimą ir veiklą. Straipsnis tik savo tonu, tiek žiniomis yra labai būdingas, dėlto radau reikalo jį išsiaišversiti ir paduoti taip, kaip jis parašytas lenkų kalba.

"Į šiaurės rytus nuo Balstogės klojasi Seinų apskritys. Seina — mažas, tačiau senas miestelis. Senus laikus mena jų bažnyčia ir mažos trobelės, bet gal dar senesnius laikus atmena išsiraizę keliai ir neratungos ir mažus kaimelius. Viskas čia, išskyrus saulę, kiek akis užmato — pilka ir purvina. Senos trobos, dažniausiai šiaudais dengtos, pilkos nuo nevarumų; palaidai bindžiną po lanku arkliai traukia skurdžius mažus vežimėlius; pilki dar nepabudusių miškų ruožai.

Dvidešimtame kilometre nuo Suvalkų gamtovaizdis staiga pradeda linksmėti. Tai lieknų baltažievių berželių būreliai ir vietomis tvorelėmis apsuptys išbėgusios augstų koplytėlės suteikia tam gamtovaizdžiui grožio. Tolydžio vis dažniau aplenkiamame daugiau pasitūrinčias trobas ir net kelis kaip ir dvarelius su būdingomis kolonėlėmis palikomomis gonkomis. Aplink švaru, ūkio trobelės su mūro pamatais, žvairiai išsūtos aslos. Kažkurioje kryžkelėje šmestelėjo išsikeriojęs senas ažuolas. Ar ne kitas kraštas bėga šiaurais vingiuotais keliais tarp priplūtų augstūnų? Gamtovaizdis visai pasikeitė ir, rodos, aiškiai sako, jog čia gyvena visai kiti žmonės, negu prie pačios Balstogės, Grajevo ar Elko.

Ivažiuojame į Punksą.

Punksas didžiausia lietuvių bendruomenė visoje Lenkijoje. Tame kaime, kuris turi visas miestelio savybes, iš bendro 1882 gyventojų skaičiaus 1645 yra lietuviai. Šale Punksko tirštai apgyventi Navininkai, toliau į rytus Vidugiriai, kur iš 1393 gyventojų 1009 yra lietuviai. Dviejose apskrityse — Suvalkų ir Seinų — šešiolikoje vietovių (lenkiškai "gromada") — yra mažiausias administracinis vienetas, kaip kadais "seniūnija", kurių ir vardai dauginasi ir kiek svetimai skamba, kaip antai: Skuteliai, Jodeliškės, Mažutkinė, Kleiviai ir Vyžainiai, gyvena apie 7000 (siuntėjo išaišyta į 12,000) lietuvių. Visoje Lenkijoje jų yra daugiau kaip 10,000 (siuntėjo išaišyta į 30,000).

Visi Punksą laiko savo "sostine". Apsigyvenę čia nuo amžių, savo būrą trobų architektūra, šuliniais ir koplytėlėmis, kaimų išplanavimu, papročiu švarumu ir gamtos melle jie sugebėjo suteikti savo gamtovaizdžiui savo mylimosios tėvynės būdingasias savybes.

Lietuva... Lietuvėlė...

O myli jie savo netolima tėvynę milžiniška meile. Tasai jausmas, suprantamas ir artimas kiekvienam lenkui, padeda lietuviams gyventi ir dirbti mūsų tarpe. Apskritį šeimininkai gliria juos už darbštumą, disciplinotumą ir tvarkingumą. Nusišaltimai lietuviškuose kaimuose yra retenybė. Kiekvienas valdžios pagedavimas ar vietinių tarybų, į kurias išrinkta nemaža lietuvių, nutarimas vykdomas su dideliu susipratimu ir valstybingumu. Nebuvo čia, pavyzdžiui, niekad užsilikusių mokesčių nei kokių nors valstybei romų sunkumų.

Abi kalbos — lenkų ir lietuvių — abiejų tautybių tose apylinkėse yra gimtosios kalbos. Senesnieji, suaugusieji ir vaikai taip laisvai abi kalbas vartoja, jog sunku atskirti lenkas nuo lietuvių.

Lietuviai nuoširdžiai savo kalbą gerbia ir garsiai ją didžiuojasi, sakydami ją esant seniausia Europos kalba. Mums tai pasakė Punksko trylikametis moksleivis, o porą valandų vėliau ir sena sodietė iš Navininkų. O mokytojas įrodinėjo, kad lietuvių kalba tiesia linija kylanti iš sanskrito. Reikia gilesnių dalykų studijų, kad galima būtų įrodyti jo tvirtinimų teisingumą. Bet kaip ten bebūtų, vistiek tai liudija didelę savosios kalbos meilę.

Savo lietuviškuosius papročius, dainą ir liaudies šokį, drabužį, audimo, puodininkystės ir net meninės kalvytės meną puoselėja ir praktikuoja su nematytu pietizmu. Apskrities vietos tautodailės parodoje Suvalkų kultūros namuose (vykusioje 1956. XII. 22 — 1957. II. 1) keliolika lietuvių atstovavo savo įdomią kūrybą. Buvo ten gražiai išaušę senovinių ir naujų būdais iš linų ir vilnų kilimų, raštuoti rankšluosčiai, juostų, asočių, dubenų, meistriškai nukaltų geležies dirbinių. (Tos parodos dvi nuotraukos kaip tik ir puošia šio straipsnio skiltis, J. A.).

Lietuviai su didele meile ir pagarba žiūri į savo liaudies kūrybą. Jiems nėra rūpų tarp liudinės ir tautinės kūrybos. Su tolygiu jausmingumu jie dainuoja liaudies dainas ir deklamuoja didžiausios lietuvių poetės Salomės Neries eiles. Visur dvelkia gili gimtojo krašto meilė. Juk tai vienintelė tauta, kuri rado savo tėvynę mažiųjų vardų. Lietuviai vienai taria Lietuva ir

Lietuvėlė (lietuviškai parašyta, net su akcentais) — lenkiškai tai skambėtų Litwo... Litwenko.

Rūmai su mūro pamatais

Neseniai visa šalies spauda rašė, kad atidaryti Lietuvių kultūros namai Punksk: Lietuvių Kultūros Namai (šį kartą be ženklų, bet lietuviška transkripcija, J. A.). Prisiglaudę čia visi liaudies kūrybos rateliai, patraukdami savep ir Punksko bei apylinkių lenkus. Lietuvių kultūros namai, anot vadovo Juozo Vainos, turi ambicijų tapti visų gyventojų kultūrinio židiniu. Ir greičiausiai taip ir bus. Jau dabar ten gali nugirsti pakaitomis skambančias lietuvių ir lenkų kalbas.

Namelis ant mūro pamatų kasdien kupa gyvenimu. Užsėmimai pradami 18 valandą. Šiandien choro ir šokių ratelių repeticija su kaimo kapela. Po to, galima pakeisti bibliotekoje knyga ir net... pašokti ellinį tango. Ateina ir senesnieji: sėda prie radijo, lošia šaškėmis, stebi jaunimą, kalba ūkio ir politikos klausimais. Senieji kalba tik lietuviškai: dauningai, laisvai, ne daug. Sėdi jie paprastai viename didžiausių kambarių prie salkos, kur yra ir vedėjo patalpos; čia stovi didelė spinta su knygomis, radijas ir pianinas. Mažesniame kambaryje yra sandėlis ir drabužinė. Sandėlyje tautiniai drabužiai (dažnai paskolinti apylinkės meno mėgėjų rateliams ir kaimams), dekoracijos, uždangos, audekai, popieris, įrankiai, dažai ir kilijai.

Kultūros namuose galima sužinoti, kas vyksta gretimuose kaimuose. Kur dainuoja choras, kur repetuoja teatrinė trupė ar kapela, kur ellinės vakaruškos ar meninis pasirodymas. Kultūros namai globoja septynis kaimus ir jų dainų bei šokių ratelius. Siunčia ten savo instruktorius, gabesnius artistus, juos taip pat "vizituoja" namų vedėjas, įgijęs didelį autoritetą ir pilnas nuoširdžią pagarbą, mokytojas ir auklėtojas — Juozas Vaina. Iš atminties jis aiškina: Kleiviuose yra du meno mėgėjų rateliai; šoka, dainuoja, inscenuoja liaudies daineles ir vaidina. Įdomus yra Kleivių ratelių bendradarbiavimas: vienam priklauso tik jaunimas, kitam vyresnio amžiaus žemdirbiai. Jaunimas nori parodyti savo gimdytojams ir seneliams, kad moka taip pat, kaip ir jie, groti, dainuoti ir šokti, jog lygiai įžįsta ir gerbia lietuvišką kultūrą. Vaiciuliškuose ratelis vos bežengia pirmuosius žingsnius. Vaitkinė turi veiklią vedėją Birutę Bobkovską. Kreivėnuose jau ketvirtą kartą statoma daugiaaktė lietuvių klasiko, dar tebe gyvenančio septyniadešimt penkiamečio Vienuolio — Žukausko pjesė. Pjesė vadinasi Sūtemose ir turi milžinišką pasiekimą. Didžiausio rūpesčio dabar turi Navininkai, kur mokytojai Danutė Pečiulis ir Antanas Valynie-

cas ruošia liaudies padavimo apie karalaitę Jorutę ir švęją inženieriją, priklausančius gyvenimui prieš 100 metų rašytojo plunksnai.

Gieda gaidžiai paryčiais

Navininkų kaimas apie 10 valandą vakaro žmonės renkasi prie namo, norėdami geriau išgirsti kaip giedama daugiabalsė daina: Gieda gaidžiai, rytuose (lietuviška transkripcija). Mažoje lietuviškuose mokyklos klasėje jaunimas dainuoja per pertrauką tarp I ir II akto repeticijų. Režisiorius — Danutė Pečiulis yra kiek pavargusi, bet ji dar nepatenkinta aktorių vaidinimu. Vėl ji grįž namo vidurnaktį. Bet greičiausiai ne viena. Mažoje klasėje ant šalį nustumty suolų sėdi penkiasdešimt gražiai nuaugusių jaunuolių. Parngimuose dalyvauja tik keliolika, bet dainuoja visi ir visi pergyvena repeticijų akcijas ir nesėkmes. Specialiai svečiams dainuoja vyrų kvartetą dainą apie Nemuną, įsimylėjusios lietuvių tėsą savą ir tėvynės ilgesio dainą. Jonas Milašius, organizatorius ir ratelio vadovas, niūniu-

ja suktinio, populiariausio lietuviško šokio melodiją. Dvi poros pradeda šokti, o tuo tarpu merginos, apsirengusios lietuvių tautiniais drabužiais, sužavi to pat kaimo bendramečius jaunuolius ir susilaukia gausių plojimų.

Kai nėra repeticijų, lygia dailia čia pilna. Navininkuose nėra salės, bet mokykla įsistoja, su tuo tikslu skirtumu, kad budėtojas, po susirinkimo, turi sutvarkyti ir išvalyti klasę. Daugelis turi paėmę knygu, jie ryt ratelėje nepasirodys. Jie skaitys. Lietuviai daug skaito.

(B. d.)

KANADOS LIETUVIŲ DIENOS PROGRAMA

Vykstantiems į Kanados lietuvių dieną svarbu žinoti bent svarbesnius tos dienos įvykius.

Štai jie —

1. Šventė prasidės rugpjūčio 31 dieną, šeštadienį, 10 val. ryte, Collegiate - Vocational Institute patalpose, Epworth Circle, Niagara Falls, Ont. lietuvių dailės parodos atidarymu. Ją organizuoja Lietuvių Dailės Institutas vadovaujant dail. Telesforui VALIUI. Parodoje dalyvauja Kanados ir

JAV lietuviai dailininkai. Tęsis tik dvi dienas. Anksčiau paskelbta dviejų savaitių laikas atšauktas.

11 val. tose pačiose patalpose, Collegiate - Vocational Institute, prasidės sporto rungtinės. Rungtinėse dalyvauja visos Kanados moterų ir vyrų krepšinio komandos. Taip pat ir svečiai iš JAV.

Vakare, 6 val. didžiulėje Memorial Arena salėje, 1145 Centre St., Niagara Falls, Ont., rengiama susipažinimo balius.

2. Sekmadienį, rugsėjo 1 dieną 12 val. iškilmingos pamaldos St. Anthony's Church, 570 Portage Rd., Niagara Falls, Ont. Katolikams pamaldas laikys prel. J. Balkūnas. Pamaldų metu giedos ansamblis ir solistai.

12:30 val. St. Paul's Evangelical Lutheran Church, Victoria & Kichener St., Niagara Falls, Ont., kun. Dr. M. Kavolis laikys pamaldas evangelikams.

Tuojuo po pamaldų, 1:30 val., dalyvaujant visuomenei padedamas vainikas prie žuvusio kario paminklo, Viktorio Park (prie pat Niagaros krioklio).

Vakare, 6 val. Collegiate-Vocational Institute salėje (ten pat kur sportas ir paroda) įvyks iškilmingas aktas, sveikinimai, sporto laimėtojų dovanų įteikimas, rezoliucijos ir koncertas. Koncerte dalyvauja Alice Stephens ansamblis iš Čikagos, neseniai iš Italijos grįžęs sol. St. Baranauškas, aktorius H. Kačinskas ir Hamiltono tautinių šokių grupė, vadovaujama G. Breichmanienės.

3. Pirmadienį, rugsėjo 2 dieną: Lankymas žymiųjų Niagaros apylinkių vietovių.

4. Dienos šventės metu informaciją ir smulkesnę programą galima bus gauti: šeštadienį, rugpjūčio 31 dieną nuo 10 val. ryte, Memorial Arena, 1145 Centre St., Niagara Falls, Ont., tel. Elgn 8-3322 ir sekmadienį, rugsėjo 1 dieną, nuo 10 val. ryte, Collegiate-Vocational Institute, Epworth Circle, Niagara Falls, Ont., tel. Elgn 4-5637.

IVAIRENYBĖS

SVAJONES APIE AUTOMOBILĮ IR DAUG PINIGŲ...

Kalėjime, Portsmouth Anglijoje, 24 metų Alan Haines svajono apie didelį automobilį ir daug pinigų. Jis savo svajonę išpildė pasinaudodamas populiariu įmokėjimo planu.

Pirmiausiai jis susirado darbą ir gavo \$56 avanso algos. Tuos \$56 jis panaudojo kaip įmokėjimą už \$187 motociklą. Motociklas pasidarė įmokėjimas už \$361 motociklo. Šis buvo įmainytas už \$683 automobilį. Po to jis pirkto \$850 automobilį, jį įmainė ant pigesnio modelio uždirbdamas \$70. Pagaliau visi kreditoriai jį pavijo ir jis vėl svajodamas sėdi kalėjime.

Prašyk ugnim virto Stroh's...

jis daugiau gaivina!

Stroh's yra Amerikoje vienintelis ugnim virtas alus, kuris virtas prieš 2000 laipnų. Dėl to Stroh's yra šviesesnis, daugiau gaiviantis skonis, kuriam negali prilygti joks kitas Amerikos alus. Prašyk Stroh's alus bonkose, arba reikalauk jūsų artimojo kavinėje ar restorane.

Jums patiks

Stroh's yra šviesesnis!

Dabar už vietines kainas!

Negera, nemela dūšioje.

— Et! Nuo likimo nepabėgsi! — numoji ranka žmogus. — Kas bus — tas bus, vis tiek: "Visi mes esame svečiai pasauly..."

Iš kažkur atsirado staigus noras skaityti knygas apie kalinių, apie katogininkų gyvenimą. Apie jų skurdą, apie jų dvasios stiprybę, apie laisvės pasiilgimą. Prisirinkau tokių knygų, — apie klasinę katogininkų šalį, apie Sibirą. Skęstu jose. Prisimenu Vaidganto paguodžiantį šauksmą:

— Lietuviai, nebijokite turmos!

Kovo 16 diena. Bevartaliojant kalinišką knygą, 23.30 valandą laiptuose pasigirsta sunkūs kaustyti žingsniai.

— Trep-trep-trep, — vokiškai kaukši.

Pažvelgėme vieni į kitą, išgirdę kaukšėjimą. Be žodžių aišku:

— Ką dabar griebis?

Duryse ilgas skambutis valdančiu tonu. Širdys stabtelėjo. Bato duslūs smūgiai į durų lentas.

Taip ir yra: du gestapininkai. Pilki. Pa-kaustyti.

— Ar yra toks ir toks. Parodyk pasą.

Ar turi ginklą? Pasiimk kepurę ir dar šį bei tą, kad nori. Daug nereikia. Dviem, trim dienom, — daugiau nereikėsia.

Krata — labai paviršutiniška, neverta gestapo vardo garso. Paėmė kažkuriuos senus laiškus. Keletą niekuo nekaltų rankraščių, kas pasitaikė. Medžiaga, iš kurios nieko neišpeši. Medžiagos jiems tartum nė nereikėjo. Svarbu buvo tik tai, kad šį bei tą gavo paimti.

Mūsų širdyse nyku. Mūsų veidai suakmenėjo. Tik rankos truputiuką virpa. Ir — tiek. Ir — visa.

— Baly, laikykis! — atsisveikinimui palydi mane du balsu, pilni tokios neišbrendamos kančios ir tokios neaprepiamos meilės, kad jų palydėtam ir į kartuves eiti būtų jauku.

— Aš — tai išversiu. Tik jūs... O, būkit palaimintos!

Iki gestapo rūmų Vilniuje man netoli. Šlepu, trepu — ir jau ten.

Vienos durys, kitos; koridorius, kiemas, durys — ir aš jau požemio karalystėje.

Snūduriuojas gestapininkas prie įėjimo.

Nieko daugiau.

— Kas, po velnių, ar aš tikrai vienas būsiu?

Ilgai vazojasi mieguistas gestapininkas, kraustydamas mano kišenes ir atiminėdamas daiktus. Žiovauja, akis trina. Baisiai nuobodu jam. Man — dar nuobodžiauju.

Tuo tarpu koridoriuje už geležinių, panašių į akėčias, durų žingsniai. Daugelis jų. Kuždesys.

— Sruoga! — girdžiu lietuvišką nusišėbėjimo balsą už durų, panašų į akėčias. Žvilgtėriu atgal — pažįstami veidai. Vienas, kitas, trečias... Vilniaus lietuvių inteligentai.

— O, aš — nebe vienas! Vadinas, muilo iš manęs nebevirs!

— Sveiki, kaimynai! — šūktelėjau praidamas pro šalį, kol įgrūdė mane į požemio peryklą.

Į laštą įgrūdė mane vis dėlto vieną. Joje buvo daugiau. Ji buvo pilna. Lyg ir kriminalinė publika, tikrai vienas iš jų visą naktį rožančių kalbėjo be paliovos. Vietos nėra. Šiaip taip išsitičiau ant grindų išilgai ka-

Važiuojam...

Iš rašytojo Ralio Sruogos naujausios Lietuvoj išėjusios knygos — Dievų miškas.

1943 metų vasaris, kovas. Vokiečių okupacinė valdžia skelbia Lietuvos jaunimo mobilizaciją į vokiškas SS eiles. Šaukia stoti ir vokiškom bausmėm nestojantiems grūmoja.

Jaunimas bausmį nenusiugęsta. Jaunimas į SS neina. Jaunimas traukia:

Tu girele, tu žalioji...

Jaunimas traukia į žaliąją girelę.

Jaunimo suėmimo įstaigos tarytum giltinės vaikštinėja. Į raštine, kur turėjo būti paimta keli šimtai jaunuolių, ateina vos keturi — penki, ir tie patys — šleivi, kreivi, persimetę it sudžiūvusį žagrę, luošį ir klipatos, aiškiai netinką SS šėkui plauti.

Vokiečiai, jaunimo šaukėjai, sėdi pažalavę. Gėdis į raštines dirštelti. Smulkūs šnipliai ir kitokie baudžiauninkėliai palaizos zuja iš paskutiniosios. Jų pastangos — tuščios.

Kažkur iš požemio, iš tamsiųjų okupaci-

nės valdžios kabinetų pro baudžiauninkėlių pastumdėlių lūpas girdėti įtūžęs maurojimas: lietuvių inteligentija gausianti, kas jai priklauso. Sitokios kompromitacijos valdžia nedovanosianti: Lietuvos jaunimas vokiečių generaliniam komisarui Rentelnui aiškiai pagadino krajerą. Rentelnas buvo patikinęs Berlyno dėdes, kad Lietuvoje, kaip ir kitur Pabaltijyje, "visa būsią tvarkoj", o čia — perkūnas žino, kas pasidarė!

— Na, kad jau griebisime — tai griebisime! — ateina rūgštūs balsai iš didžiųjų Vilniaus gestapo rūmų.

Gandų daugybė. Vienas už kitą baisesnis. Oficialiai skelbiamomis žiniomis niekas netiki. Teisybės niekas nežino. Ten ešą jau tiek ir tiek žmonių suėmė, ten — jau išvežė, ten — jau sušaudė. Kaune ešą tiek ir tiek žmonių jau pritrūkę, provincijoje — trūksta dar daugiau.

ZIORINT IŠ ŠALIES

Baruchas ir jo patarimai

Rugpjūčio mėn. 19 d. Bernardas Baruchas, garsusis Amerikos finansininkas, minėjo savo 87-tą gimtadienį. Tą sukaktį minėjo ne jis vienas su savo artimaisiais, o, galima sakyti, visas pasaulis, nes Baruchas yra pasaulinio masto žmogus. Jo pavardė rodo, kad jis yra žydiškos kilmės. Tokiomis pavardėmis žydų yra buvę ir Lietuvoje.

Bernardo Barucho protėviai yra buvę Ispanijos ir Portugalijos žydai. O jo tėvas, gydytojas, yra gyvenęs Vokietijoje, paskui emigravęs Amerikon.

Bernardas Baruchas yra vienas sėkmingiausių finansininkų žmonijos istorijoje. Dar nebuvo sulaukęs 30-ties metų, o jau buvo milijonierius. Nebuvo sulaukęs 35 metų, o jau buvo multimilijonierius.

Svarstant Barucho rolę Amerikos gyvenime, ypatingai patarė, kad jis buvo patarėjas visiems šių laikų prezidentams. Jei prileisime, kad prezidentai skaitėsi su jo patarimais, tai tu patarimų vertė yra aiški iš pasekų, ką prezidentai yra padarę.

Baruchas buvo prez. Wilsono patarėjas. Tasai prezidentas pirmąjį pasaulinį karą baigė taip, kad padėjo pagrindus antram pasauliniam karui.

Baruchas buvo prez. Roosevelt'o patarėjas. Tasai prezidentas išgelbėjo iš pražuties raudonąjį slibiną ir atidūrė jam duris į laisvąjį pasaulį. Tuo padėjo pagrindus trečiam pasauliniam karui.

Iš didelio debesio mažas lietus

Chicagos Naujienos (rugpj. 12, 1957) įsidėjo M. Šiluvio laišką iš Clevelando. Laiške kritikuojami naujieji ateiviai už tai, kad priteisę ir tebestieigia savų organizacijų, veikusių nepriklausomoje Lietuvoje. O, girdi, čia jos nerandamos realaus savo veikimui pagrindo. Todėl, girdi, savo veikla susmulkėjame į dulkes.

Straipsnis ilgakas. Išrodė, kad autoriaus tų dulkių nurodys visą debesį. Ir nudavė kalbas apie tų dulkių debesį. O iš to debesio iškrito tik viena dulkė. Tai yra, autorius paminėjo tik vieną naujųjų ateivių dr-ją, būtent Kunigaikštienės Birutės Dr-ją. Tarsi, jei tos draugijos nebūtų, tai nebūtų nei susmulkėjimo į dulkes.

Apie subrendimą

Draugas (rugj. 17, 1957) įsidėjo straipsnį "Europos socialistų subrendimas". Tai Vytauto Širvydo išverstas straipsnis, pasirodęs anglų katalikų savaitraštyje The Tablet.

Reiškia dabar Europos socialistai jau subrendę, o buvo laikas, kada jie nebuvo subrendę. Ir nurodoma, kada socialistai buvo nebrendę. Girdi, vokiečių socialistai įrodė, kaip menkas jų

buvęs tarptautiškumas, kai jie balsavę kaizeriui kreditus vesti 1914 metų karą.

Iš šalies žiūrindami, čia prašosi be galo svarbus ir įdomus klausimas.

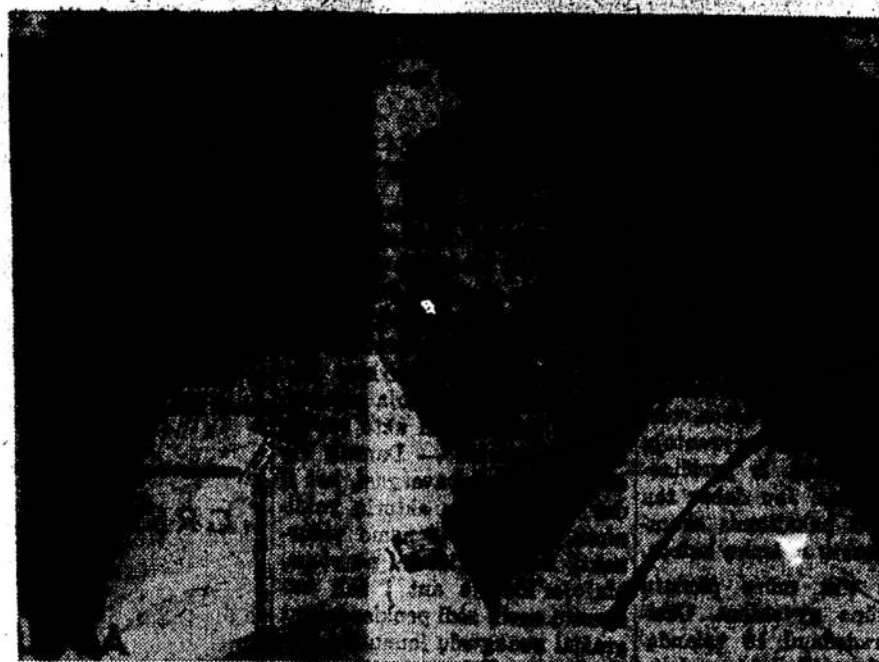
Kas buvo kaizeris? Pagonis? Mahometonas? Žydas? Dievis? Ne. Jis buvo liuteronų bažnyčios galva. Čia tada buvo pravoslavų bažnyčios galva, o Anglijos karalius anglikonų bažnyčios galva. Jei Vokietijos socialistai ir kitų šalių socialistai parodė neubrendimą remdami savo valdžias pasaulinio karo metu, tai ką pasakyti apie subrendimą minėtų krikščioniškų bažnyčių galvų, kurie tų kreditų pareikalavo, kad galėtų tą karą vesti? Ar socialistai čia turėjo parodyti didesnę krikščioniškumą už krikščioniškų bažnyčių galvas? Kieno krikščioniškumas ir teisingumas privalejo pasirodyti didesnis — socialistų ar krikščioniškų bažnyčių galvų? O Vokietijoje katalikų centras ar balsavo prieš kreditus kaizeriui?

Taigi svarstymas apie socialistų subrendimą ir jų buvusį neubrendimą kelia klausimą apie krikščionių subrendimą ir neubrendimą. Krikščionys turėjo daug šimtmečių bręsti ir nepribrendo, kad suprastų, jog karai Kristaus mokslo šviesoje taip nesiderina krikščioniškų tautų tarpe, kaip ugnis ir vanduo.

Meška ir lapė

Sakoma, kad greit pasaišės, kas gudrenas ir stipresnis — Adenaueris ar Chruščiovas? Mat Chruščiovas buvo atsitrenkęs į rytinę Vokietiją, kad išniekintų Adenauerį. Tą jis darė. Norėjo paveikti Vakarines Vokietijos balsuotojus. Norėjo, kad Vakarų Vokietijos piliečiai nebelsirinktų.

Ko neturėtų minėti Naujienos (liepos 18, 1957) iš-

Remkite savo šeimos ateitį taupymo MOKEJIMU PLANU!

Taupykite kiekvieną dieną pas Society. Jei tai būtų skola, jūs mokėtumėt laiku. Bet per dažnai mes atidedam "mokejimą" skolos mūsų šeimai — ir niekad nematome tų geresnių dalykų, kuriuos mes planavome.

Remkite savo šeimos ateitį taupymo planu dabar. Kiekvieną algos dieną "pirkite" truputį saugumo atečiai didindami jūsų taupymo sąskaitą pas

Society... kur šimtai tūkstančių kitų clevelandiečių taupo!

Society FOR SAVINGS
IN THE CITY OF CLEVELAND

MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

Adenaueris, o jo vieton pastatytų socialdemokratų vadą. Rinkimai įvyks rugsėjo 15 d. Tą dieną ir pasirodys, kuris laikmės — meška ar lapė? Mat, sakoma, kad Adenaueris esąs gudrus kaip lapė.

Ko neturėtų minėti

Naujienos (liepos 18, 1957) iš-

spausdino straipsnį Pagyrų puodas netaukuotas. Jame įprastu būdu niekinamas ir žeminamas ministras St. Lozoraitis. Be kito ko ten rašoma:

"Valstybės departamentui Lozoraitio vardas yra žinomas tiksliai iš to, kad vėloho P. Zadelkis įdėjo jį į sąrašą asmenų, kuriems mokami pinigai iš Lietuvos aukso atsargos likučių (tie, kaip ir kiti, išmokėjimai yra daromi pagal pasituntinysbų sąmatas, kurias kasmet tvirtina valstybės departamentas)."

Kad to išvedžiojimo išmintį ir išmanymą pamatysime, prileiskime, kad Lietuvos pasiuntinybė savo metinę samatą įtraukia pensijas Pruseikai, Bimbai, Mizarai, gal Dr. P. Grigaičiui arba net prei. Krupavičiui. Ar Valstybės Departamentas tokią samatą patvirtintų? Turbūt ne. Nesiskaityti su tuo pareigūnu, kurį Amerikos vyriausybė pripažįsta, tai jau daugiau, negu keista.

Stebėtojas

MIRŠ BUV. KLAIPĖDOS Miesto LIGONINĖS VEDEJAS

Kaip iš rytų vokiečių spaudos sužinota, š. m. birželio mėn. 28 d., Sachsenhausene, vakarų Vokietijoje, mirė ilgametinis Klaipėdos miesto ligoninės direktorius,

sanitarijos patarėjas, medicinos daktaras Adolfas Gessner.

Vėlonis yra gimęs Klaipėdoje. Ten pat baigė gimnaziją. Studijavo Karaliaučiaus universitete mediciną, priklausydamas "Lituanian" korporacijai.

1901 m. jis grįžo Klaipėdon ir visą laiką ten vertė gydytojo praktika, kartu būdamas Klaipėdos miesto ligoninės vedėju, kuri jo laikuose buvo pakartotiniai padidinti, ir paskutiniiais laikais turėjo 350 lovų.

Dr. Gessner pasižymėjo moderninėje chirurgijoje ir ginekologijoje, buvo žymus rentgenologas, ausių, gerklės ir nosies specialistas.

1944 m. rudenį apledo Klaipėdą kartu su jo sergančia ir iš dalies paraližuota žmona. Jo žmona palaidota Goddelsheime.

Lietuvos laikuose dr. Gessner politikoje nedalyvavo. Kurį laiką joje pačioje ligoninėje dirbo liepėnų dr. Kristupas Gudaitis, dabar praktikuojas Jungtinėse Valstybėse.

Ieškoma

Marė Leščiuikaitienė, dukterė Pakutkos Antano, kilusi iš Akmenų kaimo, ieško savo giminių — dėdės ir tetos Antano Kardoko (gyvenusio New Yorke) ir pusbrolių Adolfo, Motiejiaus, Jevutės ir Marytės. Antanui Kardokui yra laiškas iš Lietuvos. Dėl informacijų kreiptis: J. Pavasaris, 1272 E. 71 St., Cleveland 3, Ohio.

GREETINGS and BEST WISHES

from

MAYOR ANTHONY J. CELEBREZZE

AND

Ralph S. Locher, Law Director
Edward C. Knuth, Finance Director
Emil J. Crown, Utilities Director
William J. Rogers, Port Control Director
Louis L. Drasler, Service Director
M. Lavimia Warner, Welfare Director
John N. McCormick, Safety Director
John J. Locuoco, Properties Director

meros ir spoksau. Lempūtė mirksi palubėj. Palubėj ir langelis, baltai nutęptas, kad einančiųjų šilagatviais kojų nepamatytum, — kad ir praeiviai nežinotų, kas ir kaip už tų stiklų apacioje dūsuja. Aš — kalins? Juokai!

Po valandos sugirgžda rūsio durys, — įverčia mum kailiniuotą pilietį. Storai šneka. Bene bosas koks iš įgulos bažnyčios? Ne, baritonas, preferanso klasikas. Atsargos kapitonas. Netrukus čia įkš dar du pajistamu. Mes jau keturi — netrauks perkūnas.

Na, išaušta, — tik ji neatneša jokių pakaitimų. Vėlai vakare iš namikių gaunu siuntinėlių. Lašinių, kavos, dar šį tą.

Tokia laimė žmogaus gyvenime retai tepasitaiko! Namiskiai dar laisvi! Tiesia pagalbos ranka... Ne, tur būt, neverkė... Ne, ne!

Kitą rytą parudijęs gestapininkas, žemai nusilenkdamas, fleidžia į mūsų rūšį tokį vokiečių su blizgančiomis sagomis.

— Kuris čia bus profesorius? — prašneka saguotasai.

— Taigi aš jau toks būsiu, — paslenku arčiau saguotojo. — "O, geru konjaku dvokia, — pamenu, — bene visą naktelę bus pravargęs?"

— Ar žinai, pone profesoriau, kas atsitiko per paskutini dvi savaites?

— Hm... — sakau, — kas čia tokio būtų galėję atsitikti? Ne, nepamenu. Nieko gera nepamenu. Kur? Kaip?

— Kas atsitiko Lietuvoje per dvi savaites?

— Tikrai, nepamenu. Aš, mat, pastaruoju metu buvau pasinėręs darbe. Teatrui versčiau pjesę eilėmis... Jambū tokiu, šekspyriniku... Rašiau studijai apie Florencijos renesansą... Laikraščių nė neskaityčiau...

— Juk pastebėjai, kad universitete paskaitose studentų kas kartas buvo vis mažiau ir mažiau, kol pagaliau jų visai nebėliko? Kur jie dingę?

— Ne, pone, tokių dalykų aš negalū žinoti. Nieko nepastebėjau. Aš buvau gavęs iš universiteto atostogų literatūros darbui dirbti ir pats į paskaitas nevaikšiojau. Jis kaip tik užvakar tepradėjau, apie vokiečių anka-

tyvą romantiką... Studentų, mano išmanymu, buvo visiškai pakankamai...

Siuo diskusijos buvo baigtos, — prasi-dėjo pamokslas. Sakė jį tasai Vilniaus gestapo viršininkas sabuotasai, per naktelę su konjaku prasimėlinęs. Dėstė jįsi didelius daiktus apie vokiečių dorybes, apie nacional-socializmo išmintį.

— Jum, laisvė yra atimta ilgam laikui, iki karo pabaigos, eventualiai iki gyvenimo pabaigos, — dėstė jįsi, mostaguodamas sugniaužtu kumščiu. Kaip tiksliai siuo saguotosios dvasios pakilimo metu mano kolegai, amžinajam studentui teisininkui, truputį ką praplikusiam jaunais meteliais, Čiuberkiui Jonui kažkas galvoje pasipainiojo: ėmė jįsi ir nusikvatojo visa gerkle.

— Ko tu juokies tenai, a? — papyko pamokslininkas, — a, ko tu juokies? Ar nori eiti su manimi drangė?

Ne, — Čiuberkis nenorėjo niekur su juo vaikštinėti. Juo labiau, kad jo viena koja buvo bėsa. Galas jį žino, kur jis ją buvo nusisukęs. Ji dabar buvo jam pašinu gipsu ap-

lipdyta.

— Va, mano koja kokia, atseit, nepaslenku... — pravartu kartais ir nusukta koja turėti.

— Mūsų, vokiečių, šimtas milijonų, jų — tik trys milijonai, kaip jūs drįstate prieš mus eiti! — Čiuberkiui išvestas iš girtos pusiausvyros, ėmė karščiuotis saguotasai.

— Kiek tai liečia mane, — įsidrąsinau ir aš, — tai aš niekur hevaikščiau. Aš esu poetas ir jokia politika nesivėriau.

— O! — šuktelėjo jįsi, — poetai gali būti dar pavojingesni!

— Na, jau... Rėkimas — toks galingas, aš — toks menkas... kurgi čia... Nežinau, kaip aš galėčiau būti pavojingas...

— Kaip išdrįsai abejoti vokiečių kariška galybe ir pergale? — ėmė sketeriotis jįsi.

— Per paskaitas, per pasikalbėjimus viena kita apėmė, viena kita ironiška pastaba... Mūm to gana. Mūm daug nereikia... Mes, nacionalsocialistai, esame konsistentiški: lie-tuvų inteligentija eina prieš mus — lietuvių inteligentija turi būti sušaukta. Jūs va-

To All the Lithuanian People
GREETINGS and BEST WISHES

JUDGE

AUGUST PRYATEL

MUNICIPAL COURT

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

LEONART FOGARTY

CANDIDATE FOR

CLERK OF CLEVELAND

MUNICIPAL COURT

LEONARD FOGARTY IS A BAILIFF IN

PROBATE COURT, AND DEMOCRATIC

LEADER IN WARD 26

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

CARPENTERS DISTRICT
COUNCIL

CARL J. SCHWARZER, President

GEORGE SHEWRING, Secretary

žiuojat pirmieji... Ties jūsų galvomis pastatyta ženklas... — Čia jįsi ore apibrėžė didelį klausimo ženklą. — nuo šiol jūsų universitetai uždaromi, visa profesūra suimta...

— Visa profesūra? Suimta?

— Visa, be šimties. Gimnazijos taip pat uždarytos... Eisite visi...

Dabar nusijuokiau ir aš. Gestape visuomet meluoja. Negalimas daktas, kad ir dabar gestapininkas teisybę sakyti. Būtu buvus suimta visa profesūra, mes čia, rūsyje, vis tiek būtume pajutę. Dabar — niekur nieko. Et, meluoja, latras, — gėdina!

Mani tatiu nepasijūsi su juo pasivaikščioti, — mds vienas tuoju iš rūso į kiemą išpašylinė.

Gėdapo kieme — gražus būrelis išrikuotų žmonių, apie tris šimtis, jų tarpe, — geri pajistami. Iš karto jaukliau pasidare. Kaip rėkai mano: aš miru! smertį krāsna — vienas iš mirti graži.

Du sukvėmimai — ir birbiname į Kau-

— Sudieu, Vilniau, — tu dar išgirsi mus!

Sovietų nauda dirba net JAV milijonieriai

Kas tas muzikas Boris Morros-Moroz ir kaip dvigubas špiuno darbas pasitarnavo kraštui

"Rusų subversija šiame krašte ir visame pasauly yra žymiai geriau organizuota, kaip kas mažiausiai — tai yra žodžiai 62 m. amžiaus Boriso Morros (greičiausiai — Moroz), žmogaus, kurio šiuo metu Washingtone daromi pareiškimai kongreso tyrinėtojų valdininkams akivaizdžiai rodo, jog komunistinis špiuno tinklas JAV-se deda visas pastangas pasiglemžti kuo daugiau svarbių žinių apie krašto gynybą ir kitas arsas.

Iš kitos vėl pusės, Morros pareiškimai spalvingi ir įtampos kupini, lyg koks kriminalinis Hollywoodo filmas. Jis parodė, kad ir šis kraštas, savo kontržvalgybos priemonėmis, sugėba daug pasiekti.

Morros darbas, tai dvylika metų užtrukusi istorija, kai vyriausia sovietų špiuno vadovybė buvo vedžiojama, kaip mokinys, už nosies. Tik šių metų sausio 20 dieną jis baigė savo darbą, kaip įžymus sovietų špiunas ir per visą laiką drauge dirbęs ir amerikiečių FBI įstaigai. Borisas Morros JAV ypatingai pasitaravo — tik jo dėka JAV įstaigos pavyko sulimti šnipų trijulę — Jokūbą Sobolę (Sobolevič) su žmona Myra ir Jokūbą Albam, vėliau už šnipinėjimą buvo apkaltinti Paryžiuje gyvenę JAV piliečiai G. Zlatovskis su žmona Jane, pagaliau Morros dėka paaiškėjo, jog sovietų špiunazui dirbo ir JAV buv. ambasadoriaus Vokietijoje dukrė Martha Dodd su savo vyru, milijonierium Sternu (dabar su milijonu dolerių jau pasprukę iš Meksikos į Čekoslovakiją), JAV ambasados Čekoslovakijoje sekretorius, JAV žvalgybos agentas Vokietijoje (šių pavardės ne-nurodytos) ir kt.

Morros pareiškimai dar nebaigti — dar paaiškės nauji vardai, geros tarnybos sėdė amerikiečiai, gal ir nauji milijonieriai, dirbę sovietams.

Tačiau, šiaip ar taip, visa Morros-Morozo istorija nepaprastai nemaloni sovietams. Ji, lyg tas šaltis — moroz turėjo šurpu sukratyti visą sovietinę špiuno sistemą. Dabar Maskvoje, neabejotinai, teks kiek pertvarkyti visą špiuno tinklą, griebtis naujų metodų, peržiūrėti visus šnipinėjimo kadrus. Nepakeista liks tik senoji sistema — Maskvos praktikuojamas būdas leisti milijones sumas jos vykdymui subversijos darbui ir kuo plačiausiai išnaudoti diplomatinis, prekybos ir kt. sovietinius pareigūnus sveitimuose kraštuose.

Nuo muziko ir caro patikėtinio ligi šnipio

Visa Morros gyvenimo eiga galėtų patvirtinti tiesą, kad jei žmogus aukštos kultūros, neeilinio inteligentiškumo, tuo jis gabesnis bei apskresnis šnipas. Ir iš tikrųjų, per savo 62 gyvenimo metus Morros daugiausia laiko paskyrė muzikai, kompozicijai, filmų gamybai. Be angli kalbos (nors ir su akcentu), jis laisvai kalbėjo dar aštuoniomis. Tik sausio 20-ją baigęs savo šnipų karjerą, Morros anksčiau vedė ramų, be nuotykių ir kūrėnų gyvenimą, nors jau su viena kita avantiūristu priemonėmis.

Gimęs St. Peterburge, Rusijoje iš tėvų muzikų, Morros jau pačioje jaunystėje pasirodė esąs talentingas. Vos ketveris metus turėdamas jis grojo violončele, o aštuonerių metų amžiaus jau rodėsi koncertuose. 12 metų jau galėjo pagroti bet kurio muzikos instrumentu. Tik 17 m. turėdamas, jaunas Borisas buvo pakviestas Imperatoriaus Operos Rūmų St. Peterburge direktoriaus pavaduotoju ir Imperatoriaus simfonijos orkestro direktorium. Sukakus 18 metų, caras Nikalojus jį pakvietė vadovauti

visiems muzikiniams parengimams rūmuose. Jis buvo susipažinęs ir su garsiuoju Rasputinu. Jis būty toliu dirbęs muzikos srity Rusijoje, jei ne Holivode, perversmas Morros bėga į Turkiją, iš jos į Europą. Apie penkeris metus jis, drauge su keliais rusų emigrantais, dirbo muzikos srity, pasirodė ir kaip gabus kompozitorius.

1922 metais jau Amerikoje, Morros sugėba greit apvaldyti ir džazo muziką, gauna vadovauti New Yorko Rivoit teatro orkestrui ir netrukus atsidaro vartai į filmų pasaulį. Gabiu dirigentu, kompozitorium susidomėjo Paramount filmų studija ir jauna imigrantų jungtė į muzikinį darbą filmuose. Per daugelį metų Morros sukomponuoja muziką bent 400 Hollywoodo pastatytų filmų. Jis ir pats imasi daugiausia muzikinių filmų gamybą. Labiausiai jų tarpe žymūs — "Tales of Manhattan" ir "Carnegie Hall" (su žymių muzikų pasirodymais).

Kūrybinga Hollywoodo asmenybė, gabus muzikas, su žmona, buvusiu aktorė Modl ir 35 m. sūnum Richardu — visi natūralizuoti JAV piliečiai — ramiai sėdi gyvena Los Angeles filmų kolonijoje Beverly Hills, kol —

Maskaradas prasidėjo 1945 metais...

Morros buvo kiek pažįstamas sovietams dar prieš pasineriant į šnipų karjeros verpetus. 1936 metais jis buvo grįžęs į S. Rusiją aplankyti sergancios motinos. Jai mirus, jis užmezgė ryšius su sovietų diplomatais, slekdamas pasigabenti į JAV savo seną tėvą. Tai jam pavyko 1943 m. ir štai nuo to meto sovietai, visokių pretekstų priedangoje, pradėjo gretintis prie Boriso ir tik 1945 metais jau atvirai jam pasiūlė dirbti špiuno srity sovietų naudai. "Aš gi — pasakoją Morros — nuėjau tiesiai į FBI ir papasakojau kas mane nutiko. Man buvo pasakyta sutikti su rusų pasiūlymais ir įsileisti į kontaktus. Tai aš ir vykdžiau..."

Diplomatai šnipų vaidmenyse

Pradėjęs savo karjerą kaip sovietų šnipas (drauge ir FBI agentas) Borisas Morros greitai galėjo įsitikinti dvigubais sovietinių diplomatų užsienioose faktais. Tie diplomatai (ar, priidursime ir J. Tautų delegacijos nariai), lyg marionetės, siūlėsi tampomos iš Kremliaus, vadovauja komunistinei subversijai.

VERTA VISŲ DĖMESIO

Galite pasiųsti į Lietuvą ir kitus kraštus ir sau įsigyti geromis sąlygomis:

Sveicariškus ir amerikoniškus laikrodžius nuo \$7.50.
Rašomos mašinės lietuvių ir kitų kalbų raidynais nuo \$55.00.
Siuvamas mašinas nuo \$35.90.
Foto aparatus nuo \$7.00.
Akordeonus nuo \$50.00.
Plunksnaočius 14 karatų aukso nuo \$3.00.
Deimantinius peilius stiklui plauti nuo \$4.00.

Užsakymus siųskite šiuo adresu:

J. Karvelis,
3822 So. Halsted St.,
Chicago 8, Ill.
Tel.: YArds 7-0677.

Neužmirškite ir šių prekių:

Valkams vežimėliai (sportiniai ir nesportiniai: du vežimėliai kartu, o kaina mokama tik už vieną).
Plokštelės albumuose: Prudencijos Bicklens, Čurillonio ansamblio, V. Jonuškaitės, S. Liepos, Chicago Vyrų Choro; Pr. Radzevičiūtės, J. Stedės ansamblio iš Lietuvos. Kainos nuo \$3.50 iki \$12.00.

Paskutinės naujienos: Estų agronomų Valgių Gaminimo knyga su daugybe naujų receptų kaip gaminti valgius, gėrimus ir net kaip staili pasidaryti ir svečius susodinti. Gražiai įrasta. Kaina \$7.50.

S. Raštiko raštai II tomas. Kaina \$7.00.

Pas J. Karvelį rasite visas galdas, kokias tik yra lietuvių kalba, knygas ir lietuvių plokštelių didelei pasirinkimui. Reikalaukite katalogo.

šnipinėjimui, sveitimuose kraštuose. Ir mūsų Boriso pirmasis "boas" pasirodė būty JAV. Herbert, o tikruosiuose ambasados Washingtono "sekretoirius" Vassili M. Zubilin, 1950 metais, amerikietiška reikalavimą, kaip "persona non grata" turėjęs apileisti JAV kraštus.

68 kartus per Atlantą

Tas pats Zubilinas vienam New Yorko kinų restorane Morrosą suvedė su Jokūbu Sobole, Lietuvos gimusiu lydi Sobolevičium. Pradžioje turėjęs iš šio gauti parodymus, vėliau gi jis jau virto Sobolę "viršininku".

Pačioje pradžioje jam teko rinkti žinias apie JAV gamtinės strateginės medžiagos ir įvairius planavimus. Kai tik iš FBI jis gaudavęs žinias, kad jo surinktos žinios jau nesamės kankančios kraštui, jis bėmantis jas perduodavo savo sovietiniams patikėtiniams.

Tuo būdu prasidėjus šnipų karjerai... Toliau būdamas filminės kolonijos nariu, Morros jokių įtarimų besėdžio nesukėlė ne tik pažįstamų, draugų tarpe, bet ir savo šeimoje. Jo gi visas darbas pareikalavo net 68 kartus persikrosti Atlantą, lankytis visoje eilėje europinių miestų — Paryžiuje, Muenchene, Zenevoje, Vienoje, net ir rytiniame Berlyne ir pačioje Maskvoje. Ten jis būvęs matavęs ir platius sovietų žvalgybos ir pietavęs su aukštuoju MYD pareigūnu gen. Fedotovu.

Tiesiog filminiai neįtikėtinas atrodė faktas, kad visose savo kelionėse per Europą, Borisas nuolat lydėjęs FBI agentais, būdamas visai netoli jo sovietinių sutikty šnipų. Kartą net Morros sėdėjęs sovietų ambasadoje Paryžiuje, stebint sovietinį filmą, o šalia jo visai ramiai sėdėjęs net FBI agentas, pristatytas, kaip būvęs "ginklo draugas".

Grįžkite namo, jūsų gyvenybė pavojuje...

Kai kas vis spėlioja, ar galima taip ligal valdinti tokį maskaradą — eiti dvigubo šnipų pareigas. Taip, būvę tokie akimirky, kai atsiradavę įtarimų, kai Morros gyvenybė atsidurdavo pavojuje. Tačiau vis kažkaip pavykdavo išsisukti. Ir jo paties žodžiais, "aš reikiamai elgdavau ir neskeldavau įtarimo... [tikimais] valdinti rusų šnipų, manau, nebuvę lengva..."

Per savo karjeros metus jis susitikdavęs su visa eile sovietinių šnipų, rinkusių žinias apie JAV — jų tarpe Soboliai, Albam, Zlatovskiai, Martha Dodd-Stern ir kt. Šios pastarosios dėkai Morros ir turėjo baigti savo darbą.

O tai įvyko jau minėtą šių metų sausio 20 dieną, kai jis Vienoje turėjęs susitikti su sovietų agentu. Besišnekestant skristi

BEST WISHES ON OUR NATIONAL HOLIDAY

FRANCIS P. BOLTON

CONGRESSMAN

22nd District

Vieną, Muenchene jis gavo kabiną iš vieno žodžio — Činčamano... Tai būvęs slapas FBI špiunas ir jis reiškes — grįžkite namo, jūsų gyvenybė pavojuje... Tada, Maskvoje šinutę išvengę sovietų špiunų Vienoje, Borisas Morros sėdęs į kitą lėktuvą ir pasiekęs JAV-į kryptimi.

Pasigabinto pasaulio smokslas...

Savo pareiškimuose Borisas Morros-Moroz išsklė keletą idėjų, net ir reikšmingų brošių. Būdinga, kad jis vengia kalbėti apie sovietinį šnipinėjimą, jų subversiją, bet nuolat pabrėžia — tai rusų smokslas... Jo žodžiais, rusai esą realistai. Jie vykdo pasaulinio karo žymiai didesnę partiją, kaip savo metu Hitleris su savo fanatiškais siekiais užkariuoti pasaulį. Jis pažįstamas tarnaujęs Maskvai, jo šinutę laikant slavų kraštus — sovietinius satelitus. Čia jis ir įspėja, kad satelitų tarpe atsiras slavų sluoksnių, galvojančių apie laisvę, sutinkančių dėl jos kovoti ir... nebūtinai pasi-nešusių eiti tik su Vakaraais.

Pasitūrį asmenys — sovietų šnipai

Morros pareiškimai dar nebaigti ir jie JAV bei pasaulio viešajai nuomonei atskleis dar nemažą staigmenų. Mums dar domu priminti, kad ir ligiol jis kūrėsi daug ką žinotina. Pirma, kad sovietinė militarinė diktatūra einanti žymiai toliau kognitizmo rlyb. Antra, sovietų (ar rusų, kaip norėtų Morros), špiunazas gerai šiame krašte suorganizuotas ir giliai suleides šaknis. Pastarosios vasaros šnipų suėmimai JAV-se, ty šnipų savoris ir sugėbėjimas nekludomai dirbti (kad ir paskutinė plk. Abelio afera) — tai pakankami pavyzdžiai.

Trečia, visa B. Morros'o istorija atskleidė ir daug kam mažai tikėtina dalyką — daugelis agentų, dirbančių Maskvai — tai vis pasitūrį asmenys, su geru vardu visuomenėje, net ir milijonieriai (Stern). Pagaliau, ir pats Morros, jis teigia, nieko neėmęs iš sovietų ir iš savo kišenės išleides 2 mil. dolerių... Kaip seka iš jo pareiškimų, sovietai įsteigę JAV-se 55 įvairias firmas (televizijos central, plokštelių gamyklos...), kurios turinčios padengti špiuno darbą. rim.

SKAUTAI

AUKOS UŽJŪRIO SKAUTEMS PAREMTI

Užjūrio skaučių stovykloms paremti gauta 291 aukų. Pinigus suaukoko: Omahos skaučių V-ją \$43, Neringos skaučių tuntas \$21, Pr. ir O. Žalaskai \$5 ir duosnioji Detroito visuomenė ir organizacijos \$222.

Detroito aukas lapels surinko: M. Lėkmė \$45, S. Iljasevičius \$35, I. Laurinavičienė \$28, E.

slusta D. Britanijon pasaulinėje skaučių stovykloje Letuvaitėms skautėms paremti ir \$241 Vokietijos skaučių stovykloms paremti.

Skaučių Seserijos Vadijos vardu nuosirdžiai dėkoju pasi-šventusiems aukų rinkėjams, duosniajai Detroito visuomenei ir visiems kitiems aukotojams. Nuosirdžiai skautišką padėką

reiškia Ir Anglijos ir Vokietijos skaučių vadelvės užjūrio skautiško jaunimo vardu. Vokietijos skaučių vadelvė savo laiške rašo: "Mes žinome, kad aukoja, ne tie, kurie daug turi, bet tie, kurie supranta ir atjaučia mus".

K. Kodatlenė,
Skaučių Seserijos Vadijos Socialinio Skyr. vedėja

To Our Friends and Patrons
GREETINGS and BEST WISHES

DODDS - ROSS &
Associate

GENERAL INSURANCE AGENCY

8119 St. Clair Avenue

EX 1-0682

Greetings to Our Friends and Patrons For a Pleasant Holiday

VARGO BROTHERS SUNOCO SERVICE STATION

WHERE WE GIVE YOU THE BEST IN SERVICE

6947 St. Clair Avenue

EN 1-9832

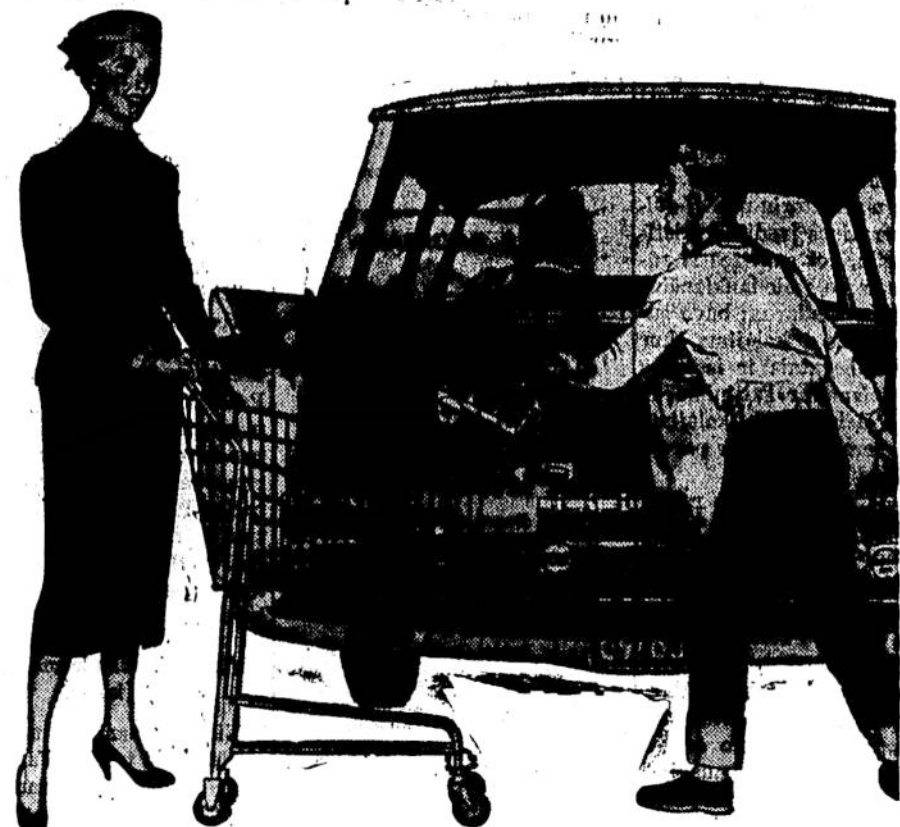
Greetings and Best Wishes To Our Friends and Patrons

ARMSTRONG'S SERVICE STATION

WHERE YOU GET THE FINEST SERVICE

11827 KINSMAN RD.

LO 1-9651

PASIRUPINK COKE!

Didelis troškinantis savaitgalis!

Važiuojant kitur ar būnant namie šį savaitgalį... visi norės Coke pakartotinai Coca-Cola... taip geras malonu... tokiam gerame skonyje. Turėkite daug po ranka... ledo šaltumo ir paruošto. Pasirūpinkite... daug Coke!

Coke® is a Registered Trade-Mark. Copyright 1957 The Coca-Cola Company.

REGULAR

RING

GERO SKONIO ŽENKLAS

Bottled under authority of
The Coca-Cola Company by THE CLEVELAND COCA-COLA BOTTLING COMPANY

Rašytojas A. Žukauskas - Vienuolis

Rugpjūčio mėn. 17 d. Lietuvoje mirė rašytojas A. Vienuolis-Žukauskas. Jo atmintį pagerbdami spausdiname jo paties parašytas biografines žinias, kurias 1932 m. buvo įteikęs Steponui Nasvyčiui, Farmacijos žinių redaktoriui. Jos ir buvo tais metais minėtam laikrašty atspausdintos. Red.

Prov. A. Žukauskas-Vienušis gimė 1882 m. kovo mėn. 26 d. (sen. st.). Užuožerių sodž., Anykščių valsč., Ukmergės apskr., pasiturinčių ūkininkų šeimoje. Pradžios mokyklą baigė Anykščiuose. Toliau dėdės vyskupo Antano Baranauko-Barono lėšomis mokėsi Liepojos gimnazijoje. Kadangi vyskupas šelpė ir kitus moksleivius, tai A. Ž. nuo penktos klasės toliau tęsti švietiškus mokslus lėšų nebedavė.

Negavęs pasipriešimo ir iš namų. A. Ž. apėjo gimnaziją ir nuvykęs į Maskvą, įstojo į vaistinė aptiekos mokinių. Maskvoje lankė vakarinius "Bendro lavinimo" prekybos kursus, kuriuose rusų literatūrą dėstė garsus prof. Sakulinas. Be to, ruošėsi pas lietuvių studentus laikyti kvotimus iš viso gimnazijos kurso ir, apskritai, gyvendamas Maskvoje, domėjosi literatūra ir rūpinosi bendru apsišvietimu.

Užėję neramūs 1905 m. sustrūkdė jam laikyti kvotimus iš viso gimnazijos kurso. Po trejų su puse metų, išlaikęs provizoriaus padėjėjo kvotimus, išvažiavo iš Maskvos ir laisvai praktikuoti vaistinėse. Kaliaus, Tverės, ir Kaukaze: Želernovodske, Tiflise ir Vladikaukaze. Gyvendamas Kaukaze, labai pamėgo kalnų gamtą ir vietos žmones.

Atostogų metu ir šiaip laisvu laiku daug keliavo po kalnus, lankė gražias vietas, stengėsi pažinti gyventojų papročius, tikybą, būdą ir du kartu pėsčias keliavo žavinguoju Gruzijos keliu nuo Vladikaukazo iki Tifliso ir atgal, padaręs virš 400 kilometrų. Kaukazo gamtos gražybių suvažieta pradėjo rašyti Kaukazo legendas.

1905 m. Tifliso vaistinių farmaceutai buvo išrinkę A. Ž. delegatu į gubernatorių posėdį dvigubos permainos įvedimo vaistinėse reikalu, bet sugrįžęs iš susirinkimo namo, rado laukiančius jo prie durų žandarus; buvo sumintas padėtas į kalėjimą, kur su kitais delegatais ir išsėdėjo be jokio teismo ar kaltinimo 47 dienas. Paleistas iš kalėjimo Tiflise neberado vietos ir parvažiavo į Vladikaukazą.

Kalėjime A. Ž. pradėjo rašyti savo "Kalėjimo įspūdžius", kurie vėliau buvo atspausdinti "Aušrinėje". A. Ž. išdrįso spausdinti savo Kaukaze parašytus dalykus tik po kelių metų.

Sugrįžęs į Maskvą ir įstojęs į universitetą prov. lekcijų klausyti, įsirašė į Lietuvių Studentų Draugiją. Čia susipažino su St. Šilingu ir pradėjo spausdinti "Aušrinėje" ir "Formantų Reikaluose" savo vaizdelius ir dalyvauti literatūrinėse rusų ir lietuvių studentų kuopelėse.

Iš Maskvos per dvi vasaras lankėsi Kryme ir parašė "Krymo įspūdžius". Didžiojo karo metu gyveno Maskvoje ir tarnaudamas Fereino vaistinėje, bendradarbiavo "Santaraj", "Lietuvių Balse" rašė savo apysakas, dalyvavo vietos lietuvių visuomeniniame gyvenime ir kelis kartus išėjęs buvo "Maskvos Lietuvių Šelpimosi Draugijos" sekretorius.

Po karo sugrįžęs Lietuvon, pradžioje gyveno Vilniuje, kur drauge su provizoriais St. Nasvyčiu, J. Makauskiu ir Vl. Narbutu įsteigė urmo vaistų krautuvę. Vėliau, gavęs iš Lietuvos Valstybės Tarybos leidimą, įsteigė savo gimtinėje, Anykščiuose, vaistinę. Užėjus bolševikams, buvo suimtas; pabėgo; dvi savaitės slapstėsi miškuose ir, pasiekęs Kauną, įgesnį laiką dirbo "Spaudos Biure" ir buvo "Lietuvos" dienraščio karo korespondentu frontuose su bolševikais,

lankais ir bermontininkais, ir parašė keletą karo vaizdelių: "Iš karo korespondento užrašų knygutės", 1920 m. važinėjo į Maskvą, kaip korespondentas prie Lietuvių Taikos Delegacijos.

Vėliau dirbo Švietimo Ministerijoje knygų leidimo komisijoje, redagavo "Vėją" ir šiaip bendradarbiavo spaudoje ir rašė daug feljetonų.

Kelerius metus buvo vedėju savo vaistinės Anykščiuose o 1929-30 metais keliavo po Europą ir lankėsi — Vokietijoje, Austrijoje, Italijoje ir Šveicarijoje. Gyvendamas Laipce, prof. Gerulio padedamas, lankė universitetinė literatūros paskaitas ir rinko medžiagą Vytauto Didžiojo monografijai. Po mėn. sugrįžęs Lietuvon, išleido savo raštų penktą knygą — "Kelionės įspūdžius", o dar po dvejų metų atspausdino ir knygą apie Didįjį Vytautą — "Kryžkeliai", kuri Vytauto Didžiojo literatūrinio konkurso jūry sprendimu pripažinta laimėjusi pirmąją vietą ir išleista Komiteto lėšomis. Iš viso prov. A. Žukauskas-Vienušis yra išleidis savo raštų šešias knygas ir dar turi daug dalykų nespausdintų.

Prov. A. Ž. rašo ir "Farmacijos žiniose". (Dabar jau bus daugiau. Red.).

A. Žukauskas-Vienušis kaip jis pats sakosi, labai gerbiąs farmaceutų šeimą ir laiką sau už garbę būti jos nariu. Tai patvirtina ir jo nuolatinis priklausymas prie farmaceutų draugijų čia, Lietuvoje, ir Rusijoje, ir jo nuolatinis domėjimasis farmaceutų profesijos būkle ir reikalais.

A. Ž. gerbiąs farmaceutus, ypač senesnius, ir užtai, kad dauguma jų, o ypač iš lietuvių ūkininkų tarpo, vis būdavo tvirtos valios, taurios sielos, tiesaus būdo rinkiniai vyrai, patys prailaužę sau kelią į gyvenimą, ne išmainę savo pažūrį bei laisvės. "Kraujos sriubos dubenį", ir išlaikę spaudimą būti kunigaikščiais Lietuvių farmaceutus Rusijoje gerbė ir kitataučiai ir skyrė juos nuo kitų.

CLEVELAND-DETROIT
PUIKUS DIENOS LAIVAS

greit perplaukias Erie ežerą

- Vienos dienos atostogos už mažiau negu apmokat susisiekimą
- Pukus maistas, hoktelis, užkandžiai, prielamos kainos
- Laisvas pramogavimas. Orkestras, 3 šokių deniai
- Parodos, kinas, TV
- Saulės deniai, poilsio lovos ir gamakai
- Prižiūrėta vaikų aikštė
- Keliautojai — palmkit mašinos, su taupyt 180 mylių vairavimo

ISPLAUKIA kiekvieną sekmadi, pirmadi, antradi.

IS CLEVELANDO 8:15 a.m.

DETROIT 1:30 p.m.

DETROIT 4:00 p.m.

IS CLEVELANDĄ 11:00 p.m.

Kitom dienom išplaukia iš Clevelando 5:45 p.m. Atplaukia į Detroitą 11 p.m. (MIESTO NUSTATYTU LAIKU)

KELIONĖS (įskaitant takas) mažiau kaip \$5.75 ir vieną galą. \$8.50 ir abu galus. Automatinės \$9.00 ir vieną galą. Duodamos specialios kainos vaikams ir grupėms, priedu Aquarama patogumas Hotel Cleveland ir Sheraton-Cadillac.

S. S. AQUARAMA

610 PERRY-PAYNE BUILDING
CLEVELAND 12, OHIO
SUPERIOR 1-1555

PRIEPLAUKA prie West Third St. Miesto biliet kasa: Cleveland Hotel Westgate: Singer Sewing Center

Niekad nepralaukit...

**PASKUTINĖ
KELIONĖ
LABOR DAY**

Suomijos prezidentas Urho Kekkonen buvo nuvykęs vizituoti Islandijos prezidentą Asgeirsson. Nuotraukoje juos matome ne puošniuose iškilnių rūbuose, bet maudantis.

Vatikanas pradeda kovą su Gomulkos režimu

(Atkelta iš 1 psl.)

likais, po kardinolo kelionės į Vatikaną, gausių katalikų visuomenės demonstracijų (minios kartais siekdavo ligi ketvirčio milijono tikinčiųjų), dabar jau jaučiamas atoslūgis. Gomulka vėl cenzūroja kardinolo ganytojiškus laiškus. Režimas nerodo pastangų uždaryti PAX organizaciją, o tai didžiausias ne tik lenkų — nuosirdžių katalikų, bet ir paties Vatikano skaudulys.

PAX, tai organizacija, įsteigta dar stalininiais laikais Lenkijoje. Kiek ji svarbi katalikams Lenkijoje ir Vatikane, pakaks pasakyti, kad ji šiuo metu jau sudaro kartinį visų santykių su katalikais, sovietais akmenį. Jei Gomulka uždarytų PAX, tai būtų neabejotinas splovimas sovietams į veidą. Reikia juk atminti, kad toji "taikos" organizacija tai ir lietuviams gerai žinomo gen. Serovo idėja, o jos tikslas buvo paveikti katalikų opoziciją komunistų naudai, suskaldyti 12,000 lenkų dvasininkų ir dar daugiau — siekti "sutaikyti" marksizmo ir katalikybės pasauliui.

PAX priešaky esąs Boleslaw Piasecki, su 5000 valdininkų ir 120 mil. metinių pajamų, varo milžinišką katalikų skaldymo darbą. To PAX propagandinė mašina tegali būti prilyginta komunistų partijos aparatui. Ir PAX leidžia brošiūras, knygas ir ne tik tai — platina bažnytinės devocijonalias ir tvarko Caritas šalpos reikalus. Visuomėje tačiau PAX yra aiškiai prosovietinė įstaiga. Lenkai jos nekenčia, o B. Piaseckis tai amžino lenkų nepasitikėjimo rusais simbolis...

Ar Vatikanas laimės tyliąją kovą?

Vienas asmuo nepaprastai akylai stebi tyliąją Vatikano kovą su Gomulkos režimu. Tai Nikita Chruščiovas. Jam ne visvien, ar lenkų katalikai įgis tikrą bažnytinę ir, gal, politinę laisvę (katalikų politinė partija tai ne tik lenkiškųjų komunistų baubas), ar jie politiniai bus suvaržyti. Kalbama net, kad Maskva galėtų dar kartą garantuoti vakarienių lenkų teritorijas už Oderio — Neisės upių, kad tik Gomulka nenusileistų...

O Vatikano šaltiniai pagrindinės Gomulkos režimo nuolaidos turėtų būti dvi: kardinolas Višinskis privalo turėti visišką laisvę skelbti ganytojiškus laiškus, liečiančius privatų tikinčiųjų gyvenimą, nors tai ir atrodytų rizikinga komunistinių vadovų akyse ir, antra, Gomulka privalo likviduoti tariamai katalikišką komunistinę iškamšą — PAX organizaciją.

Taigi, esame reikšmingo, tylaus ir drauge deliktaus konflikto liudininkai. Ir pati Roma pripažįsta, kad Vatikanas negali nusileisti ir toliau pasyviai stebėti katalikų persekiojimus ar muštinimus (kaip Lenkijoje) sa-

telituose. Vatikano silpnumas galėtų turėti skaudžių padarinių ir susilpnintų katalikų kovą su komunistų inspiruotais komunistų frontais Italijoje, Prancūzijoje ir kitur. Vatikano nuolaidumas galėtų neigiamai atsiliepti ir į netrukus V. Vokietijoje įvykstančius rinkimus bei krikščionių demokratų unijos, Adenauerio partijos, laukiamą laimėjimą.

Kuo pasibaigs toji tylioji kova, sunku dabar pasakyti, nes per daug joje nežinomųjų. Tačiau ir Vatikanas pripažįsta, kad tikros taikos — pax klausimas tarp komunistų ir lenkų katalikų masių priklauso nuo kardinolo Višinskio dvasinio pajėgumo ir politinių sugebėjimų. Jis laikomas ir dideliu lenkų patriotu ir įžymiu bažnyčios pareigūnu. Jei jis laimėtų kovą už bažnyčią su ateistiniu Gomulkos režimu, tai net spėjama, kad jis būtų laikomas rimtu kandidatu į dabartinio popiežiaus įpėdinus.

KAS

UŽSISAKO

DIRVA —

TAS NESIGAILĖJO!

Ką dirba Lietuvos Laisvės Komitetas

(Atkelta iš 1 psl.)

kų ir jų simpatijų pavertimas praktiška politika yra kitas ir, savaime suprantama, labai sudėtingas ir nelengvas klausimas.

— Kiek amerikietiai dabar interesuojasi Pavergtą Tautą, o kartu ir Lietuvos reikalais?

— Jungtinės Amerikos Valstybės šiandien neabejotinai vadovauja laisvajam pasauliui. Vyrčiausias šio krašto siekimas — visuotinos ir teisingos taikos įgyvendinimas pasaulyje. Gi tai visų pirma reikalauja pašalinti dabartinės tarptautinės įtampos priežastis, kurios kliudo įgyvendinti pastovią ir teisingą taiką.

Europoje greta Vokietijos problemos patį svarbiausioji šių dienų tarptautinės įtampos priežastis yra sovietų agresijos ir nuolatinės intervencijos į devynių, laiko tarpą tarp dviejų pasaulinių karų buvusių suverenių valstybių, pavergimo padariniai. Todėl visai natūralu, kad Amerika gyvai domisi sovietų pavergtųjų valstybių, jų tarpe ir Lietuvos, reikalais.

Neturuli pagrindo teigti, kad paskutiniai pasikeitimai Kremluje ir Chruščiovo politinė akrobatika būtų tą domėjimąsi sumazinę.

ISTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rakandai tampa sunaikinti arba sugedinti ugnies, krepkitės! P. J. KERSIS, dėl apkalnavimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS,

609 Society for Savings Bldg.

Telef.: MAIN 1-1773

Residencija: PENINSULA 253

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

Ketvirtadienį krautuvės valandos 9:30 iki 9:00

the MAY company BASEMENT

Mūsų Pačių Rūšies "Gow-A-Year"

"Baby Mae" Naktiniai

1.89

Su plastikiniiais batukais

Mokliaiškai išbandyti... Padirbti pagal mūsų nurodymus geriausiai rūšiai.

• Liemuo turi 4 prispaudėjus dėl gero laikymosi, patogumo ir šilumos.

• Dviguba eilė prispaudėjų 2" ekstra ilgti ant 2 dalių "Gow-A-Year" naktinio.

• Nauji plastikiniai padai... galima lengvai nuvalyti.

• Visi stiliniai sukripti standartiniams dydžiams.

• Savo pagalbos elastiška nugara ant 1 dalies naktinio.

• Spaudžiantieji pritvirtinimai naudojami.

• Visi stiliniai nenustraukia. Maize, mint, melynose ir pink spalvos.

• Paštu ir telefonu užsakymai priimami... \$2 ar didesniais užsakymais... Šaukite Cherry 1-3000. Prašau prašyti atšak spalvos pasirinkimą.

The May Co.'s Basement Kiddies' Wear Department

Stilius B Dviejų dalių stilius su plastikiniiais padais. 1 iki 4 dydžiai.

Nauji plastikiniai padai... Lengva nuvalyti su šluota.

Dviguba eilė užsegimų eilė šalia akros pašalinti ir patogumo. Keturis stiprus užsegimai nuleidžia slinkti ar sukli.

Cleveland APYLINKĖSE

Kun. dr. Sirvaitis kalbės
Lietuvių Domoje

Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apvylinkėse rengiama Lietuvių diena (vyksta pirmadienį, rugsėjo 2. Šventėje kalbės pasakys kunigas Dr. Kazimieras Sirvaitis. Dainuos Ažuolų oktetas ir garsus p. Kazėno jaunų choristų grupė. Jaunimui numatyta šilė žaidimų ir dovanos.

Lietuvių diena prašomi visi suvytiuoti anksti, nuo 11 ar 12 valandos. Taip pat atsivežti savo mažuosius ir vyresnį jaunimą.

Be programos, salėje bus šokiai, gero bufeto užkandžiai ir gėrimai.

Vakavimas U.S. 322 keliu į rytus, Chesterland link. Tėmykit vietos pažymėjimą apie 15 mylių pavaziavus iš Clevelando.

Stepono ir Juzės Nasvyčių

auksinio vedybų jubiliejaus iškilnės, surengtos sūnaus Algirdo Nasvyčio namuose, praėjo pakiloje nuotaikoje. Dalyvavo virš 100 svečių, net atvykusių iš tolimųjų JAV lietuvių kolonijų.

Sukaktuviniai gavo labai daug sveikintimų (jų atėjo net iš Lietuvos) ir gražių, vertingų dovanų. Daugumą atsiųstų sveikintimų perskaitė J. Stempulius. Sukaktuvių iškilnėse kalbėjo Čiurlionio ansamblio vadovas A. Mikuleckis, Bendruomenės pirmininkas St. Barzdukas, P. J. Ziūrys, K. S. Karpius, prokuroras Mažonas, Antanas Nasvytis ir kt. Kalbėjusieji iškėlė Nasvyčių atliktus darbus, ištikimybę tėvų žemei ir didelį pareigingumą visuomeniniam darbe.

Jautrių žodžių visiems padėkojo sukaktuvininkas Steponas Nasvytis.

Gausūs svečiai bėsiavilštinai, be dainuodami ir besišnekučiuodami palydėjo sukaktuvininkus į deimantinę sukaktį.

Solistė Vincė Jonuškaitė,

iš Los Angeles vykdoma į Nasvyčių sukaktis, lėktuve staiga susirgo ir Chicagoje buvo paguldyta į ligoninę.

Juzės ir Stepono Nasvyčių padėka

Visiems sveikintusiems mus telegramomis, laiškais, ar žodžiu minėjimo metu, dalyvavusiems iškilnėse, visiems mums išteikusiems gausias dovanas, mūsų 50 metų vedybinių sukaktių minėjimo progą, tariame gilią padėką.

Čiurlionio ansambliui ir jo vadovui g. Alf. Mikuleckii už ištiktą gražų adresą, gėles ir nuširdžius linkėjimus ir solistei Juzei Kristolaitytei-Daugelienai už labai gražų giedojimą batnyčioje mūsų minėjimo pamokų metu, reikiame mūsų nuoširdžią padėką.

Juzė ir Steponas Nasvyčiai

Julija Rastanienė,

atvykusi iš Baltimorės aplankyti savo giminių, Clevelande viešės iki rugsėjo mėn. 2 d.

K. Eukas

persikėlė į naują butą. 1115 E. 79 Street.

Parduodama Beverage Store C2

Gali vesti moteris. Yra sunkvežimis. Sausti: GL 1-1699.

Parduodama Beauty Shop

pilnai įrengta, turinti gerą biznį. Turi parduoti dėl ligos. Sausti: nuo antradienio iki šeštadienio: EX 1-6928

Parduodamas 1954 m. Fordas keturių durų, labai gerai išlaikytas. Teirautis telefonu: WH 3-4432

Pirmyn choro belaukiant

Čikagos lietuvių choras Pirmyn, santarietį kviečiamas, atvyksta į Clevelandą šių metų spalio mėn. 27 d. su Johann Strauss operete Šikėnosparnis. Operetės pastatymas bus Slovėnų Auditorium salėje.

Sėdėnėję Clevelando lietuvių atsimena šį Kazio Steponavičiaus vadovaujamą chorą dar iš 1940 metų, kada Clevelande buvo pastatyta Šuorto Obelys žydi tuometu įrengiamų lietuviškų darželių naudai.

Daugeliui po karo atvykusių lietuvių šis choras girdėti Lietuvoje 1938 metais. Tuo laiku Pirmyn choras lankėsi Lietuvoje ir davė eilę koncertų Kaune, Klaipėdoje, Palangoje, Panevėžyje, Zarasuose, Kretingoje ir kitose vietovėse.

Ir štai vėl turėsime progą išgirsti šį chorą su žavingąja Strauss muzika. Solistų tarpe girdėsime Algirdą Brazi, — gerai visiems žinomą Metropolitan Operos solistą, Oną Skeveritūtę-Steponavičienę, Antaną Peškį, Ireną Kaledinskaitę, Albertą Snarskį ir kitus. Solo partijas atliks apie dešimt solistų. O kur dar choro dainos, baletas, bei pati muzika!

Proga tikrai reta ir verta atsilankymo.

Sveikina A. Natkevičius

(sks) Liepos 14 d. auto katastrofoje sužustas skautas Arėjus Juozas Natkevičius tebeguli Marymount ligoninėje. Jis yra dekingas skautams, skautams ir mokslo bičiuliams, kurie dažnai jį lanko ligoninėje arba paskambina telefonu.

Tuoju po nelaimės Arėjui duota kraujo transfuzija. Ponui Viktorui Petruskevičiui už tai transfuzijai duotas 2 pt. kraujo J. Natkevičienė ir Juškenai reiškia nepaprastą padėką.

PARDUODAMA KOSTIUMŲ MEDŽIAGA

siuntimui į Europą. 4 jardai tik \$5.00. Sausti Eddy Salem FA 1-1374 (34)

Mes turime spaivuočių pirkėjų. Kreipkitės ir mes parduosim Jūsų namą.

WADE PARK REALTY CO. 7032 Wade Park Ave. Arthur O. Mays, broker. Telef.: UT 1-7551

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juožą Mikoni,

RAY NAUSNER REALTY

11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919

ar namuose MU 1-2154

LOKOR DELICATESSEN

6502 Superior (kampas E. 65 ir Superior)

Sveikiname visus lietuvių klientus. Būtinai atsilankykite į mūsų krautuvę ir pareikškite savo pageidavimus, kokių geriausių maisto produktų norėtumėt visad gauti.

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų skyrių ir parduoti lietuvių mėgiamus maisto produktus.

Pas mus pirkiausia lietuviška duona, sūriai, ikrai, alus ir vynas.

Telef. EN 1-9142

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat pask 1 dolerį ir užsakyk mėsą, jaus atėjusios mėsos kontinento einantį iliastruotą humoristinio žurnalo

P E L E D A

Išleis kovą, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn. Raskytis dar šiandien: PELADA, 321 W. 10th Ave. S., Welland, Ont., Canada.

WYSOCKI SHELL SERVICE STATION

FOR THE BEST SERVICE SEE US 7037 HOUGH AVENUE EN 1-8790

Sveikiname ir geriausio klijentų paslaugą ir šėdėjimą

G. & E. DRY CLEANING

WHERE YOU GET THE FINEST CLEANING 12917 UNION AVE. CH WA 1-7934

HONEY'S BAKERY

FOR THE BEST IN BAKED GOODS SEE US 2096 South Taylor Rd. FA 1-0127

Laukiamas koncertas

Lapkričio mėn. 16 d. Clevelando Ažuolų oktetas, vadovaujamas Jul. Kazėno, rengia savo septynerių veiklos metų koncertą. Be oktetų programoje dalyvauja solistė Juzė Kristolaitytė. Oketui ir solistei akompanuoja Regina Brazaitienė. Taip pat koncerto programą sudaro pajvairinti jums visiems išspaudos girdima, bet Clevelande nematyta, naujai kilanti Hollywoodo žvaigždė — lietuvišė Rūta Kilmonytė.

Koncerto vieta, laikas ir programa bus paskelbta vėliau. Rezervuokite šią dieną praleisti su Ažuolų oktetu bei nematytomis viešniomis.

Išnuomojamas kambarys

1074 East 77 Street. Skambinti EXpress 1-6284 p 5 val.

Išnuomojamas kambarys

be maisto. Teirautis: 986 E. 79 St. Telef. UT 1-9696.

Išnuomojamas kambarys

1 asmeniui su maistu ar be. Teirautis: 6214 Superior Ave. Tel.: EX 1-8382 pas Vareikienę.

Išnuomojamas kambarys

1074 East 77 Street. Skambinti: EXpress 1-6289 po 5 val.

Išnuomojamas kambarys

6115 Dibble Ave. Galima ir su garazu. Teirautis asmeniškai arba telefonu HE 1-2042. (34)

J. P. Mull-Mulolis 6606 Superior Ave.

Clev. Hts. Doktorui ar kitam, turinčiam neblogas pajamas, 15 kamb. puikus mūras — rezidencija. Labai didelis ir gražus sklypas. Ant garazo yra 5 kamb. butas, kuris išnuomotas už \$90.00 mėn.

East Clev. į pietus nuo Euclid Ave., 6 kamb. namas šildomas garo-gaso kroanimi, gerame stovyje. \$15,500.

Dibble Ave. 2 šeimų su dideliu sklypu. Naujai išcementuotas įvažiavimas. \$13,500.

E. 66. 3 šeimų namas, geros pajamos, prieinama kaina.

E. 74. 2 šeimų po 6 kamb. Prašo \$16,000.

Netoli šv. Kazimiero parapijos. 4 mieg. namas, labai gerame stovyje, moderni virtuvė, kilimai, naujai atremontuotas iš lauko ir vidaus, 10 min. eiti iki šv. Jurgio mokyklos.

\$1,000 įmokėjimas. 6 kamb., garažai, geroji vieta, geras namas ir prieinama kaina.

Turime daugiau gerų namų su mažesniais ar didesniais įmokėjimais.

Bendradarbiai Algimantas Dailidė ir Antanas Gailius UT 1-2345 HE 1-8516

CADMIJAUS AKUMULIATORIUS — BATTERY AUTOMOBILIUI

Europoje naudojamas nuo išradimo dienos — 1909 m. dar tebeveikia. Amerikoje vadinamas amžinu.

Negenda nuo šalčio, karščio, elektros smūgių. Daug kitų gerų savybių. Garantijos laikas neapribotas.

Supažindinimui parduodamas papiginta kaina. Skambinkite B. Snarskii — KE 1-0210 arba reikalukite garazuose.

BALTIC SUPPLY CO. 71 E. 207 St., Euclid 23. O.

Dabar pats laikas užsisakyti DIRVĄ!

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Beleleis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Cia Jūs gausite įvairiausių vynų, alų ir geriausių mėsos produktų.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

LABAI GERAME STOVYJE 2 ŠEIMŲ NAMAS

2 gaso pečiai. 2 automobilių garažai su pakeliamom durim. Arti susisiekimo ir mokyklų. Geroje East Cleveland vietoje.

Vienos šeimos namas

Šv. Jurgio parapijos rajone, tarp Superior ir St. Clair, geras 6 k. namas. Didele virtuvė. Garažas su pakeliamom durim. Rūsai. Geras sklypas. Prašo tik \$9300. Savininkas skuba parduoti, tuoj siūlykit.

E. Cleveland, prie Rozellė mokyklos, labai geram stovy 4 miegamųjų namas. Karšto vandens apšildymas. Garažas. Geri kilimai. Prašo \$13,500.

Turime ir daugiau gerų pirkinių. Kreipkitės į p. SIRVAITĮ

Wm. T. Byrne — Real Estate 1535 Hayden Ave. MU 1-6100 ar namuose KE 1-4080

Vienos šeimos namas

6 kambariai, du trečiam aukšte. Galima pirkti su mažu įmokėjimu. Savininkas duoda antrą morgitį.

Capas Realty MU 1-4545, 13923 Euclid Ave.

PARDUODAMI NAMAI

East 124 — St. Clair rajone. 3 mieg. vienos šeimos. Labai geram stovyje. Visi dideli kambariai. Gaso šildymas. AUI vandens tankas. Uždaras porčius. 2 mašinių garažas. Prašo \$11,900.

East 123 — St. Clair. Gera vieta apsigyventi. 6 k. vienos šeimos su 3 miegamaisiais ir vonia. Gaso šildymas. AUI vandens tankas. Su visais baldais. Gražus sklypas. Garažas. Siūlykit, prašo \$11,800.

Hrihar Realty GL 1-0542 Realtor PO 1-4811 14324 St. Clair

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas 1254 Addison Road Tel. HE 1-6352

Atdara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas.

Parduodami amžini akumulatoriai.

24 hours towing.

Dienos telef.: HE 1-6352. Nakties telef.: LI 1-4611.

GALI JUMS PADĖTI PERKANT AUTOMOBILĮ IR TUO SUTAUPYTI!

Prieš perkant naują ar geresnį naudotą automobilį, šaukite mane.

Jūs gausite žemiausias finansavimo sąlygas: maždaug \$4.50 už \$100 perkant naują mašiną ar 6% perkant naudotą mašiną, įskaitant ir gyvybės draudimą.

Saukite: Paulina Mozuraitis, agentas Telefonas SK 1-2183

GERI NAMAI

E. 170 St. iš Grovewood 7 kamb. kolonial, naujas gaso pečius, 2 garažai; gražus, didelis sklypas. Prašo \$14,500.

Colt Rd. — St. Clair Ave. iš 7 kamb. kolonial su 5 mieg. Prašo \$13,000.

East Cleveland 2 šeimų po 6 kamb. Prašo \$19,500.

Šv. Jurgio parapijos rajone 5 butų mūrinis apartamentas. Geros pajamos. Prieinama kaina.

Saukite Paul Mikąys namų telef. LI 1-8758 arba office Kovac Realty 960 E. 185 St. KE 1-5030

Patart. kaimynui prenumuotai DIRVĄ!

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St. Cleveland 8, Ohio Telef.: LI 1-5466

JUOZO KAMAČIO

naujų batų parduotuvė batų taisymas ir odos pardavimas

12913 St. Clair Ave.

Norintieji kreiptis telefonu šaukit GA 1-7658 tarp 7-9 val. vakaro. Sekmdieniais visą dieną.

PRADĖKIT MAŽA SUMA! BET PRADĖKIT DABAR!

Santaupos apdraustos iki \$10,000 3 1/2% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATIMIEMS NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N

Du skyriai 6712 Superior Ave. HE 1-2458 13515 Euclid Ave. MU 1-8100

GERESNĖ NAMŲ STATYTOJAI VISUOMET ĮSTATO MONCRIEF

šildymą ir oro vėsinimą

I. J. SAMAS JEWELER

Sveicariški ir geriausios Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės: įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LITUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143

Ar žinote, kad klubo ir salės vedėjas yra Juozas GRAZULIS, kuris pasirašęs visiems suteikti geriausią patarnavimą.

Norėdami rengti susirinkimus, kelti puotų-vestuves, kreipkitės į Juozą GRAZULĮ. Savi pas savus!

Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausyti radio muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LITUVIŲ KLUBĄ.

Penktdieniais galite gauti Puvilo šukio ir jo padėjų paruoštus puikinius valgius — įvairiausių žuvų kepanius, bulvinių blynų ir kitokių lietuviškų valgių.

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko 1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui Della E. Jakubs & William J. Jakubs Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo 6621 Edna Avenue ENdicott 1-1763 936 East 185 Street KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Abejotinos naudos veikla

Daugeliui teko skaityti nesena VLIKo spaudai išsiuntinėta pranešima apie "naująją veiklą", kuri pirmu požiriu gali atrodyti naudinga ir reikalinga, bet kuri verčia giliai susimąstyti.

Kaip visiems žinoma, J. A. Valstybių vyriausybė nepripažįsta Lietuvos okupacijos ir skaito Lietuvą tebesant nepriklausoma valstybe. To principo laikydamasi J. A. Valstybių vyriausybė atsisako nuo bet kokių žygių, kurie galėtų būti užskaityti, kad ir netiesioginiu Lietuvos pripažinimu Sovietų Sąjungos dalimi. Tuo tarpu iš Sov. Sąjungos vyriausybės pusės ta kryptimi buvo ir yra daroma daug. Vos karo veiksmams užsibaigus buvo pradėta reikalauti ekstrabalsų Jungtinėse Tautos labiausiai nuo karo nukentėjusioms "sovietinėms respublikoms Lietuvai, Latvijai ir Estijai."

Daug kam populiariai galėjo atrodyti, kad gerai būtų, jei Lietuva turėtų balsą reikšiant pretenzijas į reperiācijas atstatymui ir karo kriminalistų nuteisimui. Tikrovėje jie okupantams rūpėjo ne Lietuvai balso davimas, bet kokiui maskuotu būdu prakišimas Lietuvos okupacijos pripažinimo ir legalizavimo.

Nei J. A. Valstybių, nei kitos Lietuvos inkorporavimą atsisakančios pripažinti valstybės ant šitos maskuotos nesikabino — tos "labiausiai nukentėjusios" respublikos" jojo balso negavo. Vadinas tuo kelia Baltijos valstybių inkorporavimo į Sov. Sąjungą pripažinimo pabūgėliuot nepavyko.

Bet bolševikai nebūtų bolševikai, jei čia jie būtų sustoję. Jie pradėjo leisti gaudus, kad Lietuvai, Latvijai ir Estijai esą būsią leista išstoti iš Sov. Sąjungos, kitaip tariant, joms būsią suteiktas satelitinis statusas. Tokiu statuso "pakėtimu" okupantai nieko nebūtų turę šalių kontrolės atžvilgiu nustoję, bet tikėjosi sustabdyti Vakaruose kalbas apie okupaciją ir likviduoti dar veikiančias diplomatinės bei konsularines Baltijos valstybių atstovybes.

Vienas kitas mūsų "politikų" buvo linkęs ir ant to kabliuko kabintis — juk tai pirmi žingsniai, anot jų, į visišką nepriklausomybę... Po kurio laiko okupantai įsitikino, kad ir tą jų planą J. A. Valstybių bei kitos Vakarų vyriausybės gerai permato.

Pagaliam, buvo bandomas ir kitas kelias. Rusai į savo delegacijų sudėtį Jungtinėse Tautos ir kitur pradėjo kaitoti savo batlaizius iš tų šalių, kad esą jie atstovauja Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikas. Tam tikslui ir Matulis iš Lietuvos buvo atgabentas į New Yorką į Jungt. Tautų posėdžius, kur jis turėjo kalbėti "Lietuvos vardu". Bet ir čia ta pati istorija — Matulis buvo pripažintas tik kaip Sovietų Sąjungos delegatas ir tik jos, bet ne Lietuvos vardu jis galėjo kalbėti.

Šia pačia proga prisimintina, kad net toks daugeliui paprastu atrodantis dalykas, kaip gimimo ar vedybų metrikos iš Lietuvos įgavimas nėra jau toks paprastas Department of State akyse. Visiems tiems J. A. Valstybių piličiams, kurie kreipėsi į Amerikos Ambasadą Maskvoje prašydami išgauti įvairius dokumentus iš Lietuvos, Latvijos ar Estijos, Ambasadose buvo atsakyta, kad jos konsularinė jurisdikcija apima tik Sovietų Sąjungos te-

ritoriją, į kurią Lietuva, Latvija ir Estija neįeina. Vadinas, jei J. A. Valstybių Ambasada Maskvoje kreiptųsi į Sovietų Užsienų Reikalų Ministeriją, Lietuvos, Latvijos ir Estijos teritoriją liečiančiais reikalais, tai okupantai tą galėtų interpretuoti kaip tų valstybių pripažinimą Sovietų Sąjungos dalimi. J. A. Valstybių vyriausybė iki šiol nuo tokių žygių skrupulingai susilaikė, nes tas būtų nesuderinama su jos atsakymu pripažinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos inkorporavimą į Sov. Sąjungą.

Tokios padėties ir J. A. Valstybių nepripažinimo politikos šviesoje keistai atrodo VLIKo pasiskelbimas, kad jis esą kreipėsi "... tiesioginiai ir per Lietuvos diplomatus į atitinkamas vyriausybes, siūlydami joms įtraukti į spaudos pasikeitimą su Sovietais lietuvių išievių periodinę spaudą ir išleidžiamas knygas, kad jos pasiektų Lietuvos žmones."

Is pranešimo neaišku kas tos "atitinkamos vyriausybės", kurias buvo kreiptasi, bet aišku, kad to neapgalvoto kreipimosi bendrininkais padaryti ir Lietuvos diplomatai.

Is komunikato nėra abejonės, kad į tų "atitinkamų vyriausybų" tarp pirmoje eilėje įeina J. A. Valstybių vyriausybė, kuriai siūloma derėtis su Sovietų Sąjungos vyriausybe apie teidinių į Lietuvą įsileidimą lyg tai Lietuva jau būtų skaitoma Sovietų Sąjungos integrale dalimi. Taipgi siūloma prašyti muitus sumažinti už į Lietuvą siunčiamus siuntinius. Vienu žodžiu, J. A. Valstybių vyriausybė prašoma imtis tokiu poūdzio žygių, nuo kurių ji iki šiol skrupulingai susilaikė, kad tas nebūtų užskaitoma Lietuvos inkorporavimo kad ir de fakto pripažinimu.

Jeigu jau Vyriausias Lietuvos išlaisvinimo Komitetas atsisako nuo išlaisvinimo rolės, o pradeda tenkintis maldavimu, kad į Lietuvą būtų įleista lietuvių leidiniai iš užsienio, kad būtų sumažinti muitai už į ten siunčiamus siuntinius, tai jis galėjo prašyti ir žymiai daugiau dalykų. Pavyzdžiui, jis galėjo prašyti, kad būtų leidžiama kitų šalių piličiams Lietuvoje lankytis, kiek šias eilutes rašančiam žinokad laisvai būtų leidžiama Lie-

tuvos gyventojams keliauti po užsienius, kad būtų išleidžiami iš Lietuvos visokie metrikacijos ir mokslo dokumentai, kad būtų sustabdyti neteisėti žmonių kalinimai, tremimai ir t.t. Yra šimtai dalykų, kurių VLIKas galėjo prašyti, bet tai yra tik pasekmės nelegalios okupacijos. Svarbiausia ko VLIKas turėtų reikalauti — tai Sovietų Sąjungos kariuomenės ir politinės policijos išvedimo iš Lietuvos. Jei tas būtų padaryta, tada visos aukščiau suminėtos problemos: spaudos įsileidimas, aukšti muitai, laisvas įvažiavimas ir išvažiavimas, Sibirian trėmimas ir kt. savaime išsirištų.

Prašydamas spaudos iš užsienio įsileidimo, muitų sumažinimo, VLIKas save sulygina su įvairiais užsienyje esančiais rusų komitetais, kurie norėtų, kad jų spauda būtų į Rusiją įleista, kad būtų mažesni muitai už paketus, bet kurie neskaito, kad jie Rusiją norėtų nuo kokių tai okupantų išvaduoti.

Kyla klausimas kokiais sumetimais VLIKas prašė šitų sovietinių "malonių", o neprašė tikrojo dalyko — okupantų pasitraukimo iš Lietuvos. Žinoma, gal kas pasakys, kad pasitraukimo negalima tikėtis, tai neapsimoka ir prašyti. Bet ar galima tikėtis, kad štai VLIKui paprašius okupantai nutars į Lietuvą įsileisti lietuviškąją spaudą, nutars sumažinti muitus už į Lietuvą siunčiamus siuntinius. Plėšikiški muitai už iš užsienio siunčiamas dovanas yra sovietinės santvarkos padarinys, praktikuojamas veik nuo pat bolševikinės santvarkos Rusijoje įvedimo pradžios. Sovietinei valdžiai tai yra didelis svetimos valiutos pajamų šaltinis, kuri labai reikalinga didžiuliam pinigų ir agentų armijai Vakaruose išlaikyti.

Nuo tų pajamų bolševikai gera valia neatsisakys. Tik paskutinis naivuolis gali tikėti, kad jie imtų sumažinti prašymus kreipsi dėmesį. Jei taip, tai tada tik ir vėta prašyti vieno ir vieno dalyko — okupantų iš Lietuvos pasitraukimo.

Tame pat pranešime spaudai, prie kitų VLIKo darbų, priskiriama ir Lietuvos Vakarų Studijų Komisijos spaudai paruošta pirmoji knyga apie Lietuvos etni, kad būtų leidžiama kitų šalių piličiams Lietuvoje lankytis, kiek šias eilutes rašančiam žinokad laisvai būtų leidžiama Lie-

Aldona Stempuzienė

pastaruosius du sezonus intensyviai koncertavo didesniuose miestuose tarp Clevelando, New Yorko, Toronto ir Los Angeles. Koncertai ir pastovus darbas dainavimo studijoje ją savaip subrandino ir prisiminę, kad ir Clevelandą dainuoti Azuceną Trubadūrų operoj, kurią stato Cafarelli Operos kompanija.

Po šio spektaklio dainininkė yra įsipareigojusi dainuoti Toronte Varpo choro penkmečio suakutviname koncerte ir yra pakviesta dainuoti Sibelį Fausto operoj, kurią ruošiasi pastatyti Čikagos vyrų choras.

Atsimenant, kad dainininkė A. Stempuzienė, kiekvienam koncertui labai stropiai pasiruošusi, galima suprasti, kiek daug reikėjo ir dar reikės dirbti, kad tie visi koncertai, kaip paprastai, praitytų gražaus ir atmintino pasisekimo ženkle. Bet darbo ji nebijo. Tik rūpestingu darbu juk ji ir savo dainininkės kelią praiskynė.

Įvykstant į Pietų Ameriką clevelandiečių būrelis jai surengė išleistuves. Bet geriausias jai išleistuves padarė čikagiečiai, įteikę \$500 čekį, kurį po \$100 sudėjo: Tautinės Sąjungos valdyba, Dr. S. Biežis, adv. A. Oliš, inž. E. Bartkus ir inž. J. Jurkūnas.

Keli koncertai per radiją bei vienas koncertas Bogotoje yra numatyti. Kolumbijos Liūtų organizacija veda derybas dėl dainininkės rečitalių didesniuose miestuose.

daryta 1954 m. gegužės mėn. New Yorke įvykusios veiksmų konferencijos pasėkoje. Į Komisiją įėjo lygiomis dalimis ir teisėmis atstovai nuo VLIK, ALT, Liet. Laisvės Komiteto ir diplomatu. Iš to pranešimo atrodo lyg tai Liet. Vāk. Stud. Komisija būtų koks VLIKo padalinys. Labai panašu į bandymą puoselti svetimomis plunksnomis, kurių dar net nėra — leidinys nėra net pasirodęs.

Petras Birbyla

Planuoti koncertai Brazilijoje, Sao Paulo su vietos simfoniniu orkestru bei radijofone ir Rio de Janeiro mieste kažin ar galės įvykti, nes Aldona Stempuzienė rugsėjo pabaigoj turi sugrįžti į Clevelandą dainuoti Azuceną Trubadūrų operoj, kurią stato Cafarelli Operos kompanija.

Po šio spektaklio dainininkė yra įsipareigojusi dainuoti Toronte Varpo choro penkmečio suakutviname koncerte ir yra pakviesta dainuoti Sibelį Fausto operoj, kurią ruošiasi pastatyti Čikagos vyrų choras.

Atsimenant, kad dainininkė A. Stempuzienė, kiekvienam koncertui labai stropiai pasiruošusi, galima suprasti, kiek daug reikėjo ir dar reikės dirbti, kad tie visi koncertai, kaip paprastai, praitytų gražaus ir atmintino pasisekimo ženkle. Bet darbo ji nebijo. Tik rūpestingu darbu juk ji ir savo dainininkės kelią praiskynė.

Įvykstant į Pietų Ameriką clevelandiečių būrelis jai surengė išleistuves. Bet geriausias jai išleistuves padarė čikagiečiai, įteikę \$500 čekį, kurį po \$100 sudėjo: Tautinės Sąjungos valdyba, Dr. S. Biežis, adv. A. Oliš, inž. E. Bartkus ir inž. J. Jurkūnas.

Keli koncertai per radiją bei vienas koncertas Bogotoje yra numatyti. Kolumbijos Liūtų organizacija veda derybas dėl dainininkės rečitalių didesniuose miestuose.

daryta 1954 m. gegužės mėn. New Yorke įvykusios veiksmų konferencijos pasėkoje. Į Komisiją įėjo lygiomis dalimis ir teisėmis atstovai nuo VLIK, ALT, Liet. Laisvės Komiteto ir diplomatu. Iš to pranešimo atrodo lyg tai Liet. Vāk. Stud. Komisija būtų koks VLIKo padalinys. Labai panašu į bandymą puoselti svetimomis plunksnomis, kurių dar net nėra — leidinys nėra net pasirodęs.

Petras Birbyla

KELETAS MINČIŲ DEL LIETUVIŠKOJO LIBERALIZMO

JULIUS SMETONA

Dirvos rugpiūčio 8 d. numerio Studentų žodyje atspausas p. Vytauto Donielos straipsnis apie "Santarą ir istorinę sąmonę", kuriame pasisakoma už lietuviškos liberalizmo tradicijos sukūrimą. Pasak autoriaus, tos tradicijos pagrindu glūdinti laisvės idėja, kuri esanti universali ir kurios fone tesanti galima lietuviybė. Santaros uždavinys, esą, būtų išstatyti liberalizmą ir jį priitaikyti Lietuvos sąlygoms.

Autorius pripažįsta, kad Santaros šaknys glūdi istorijoje, atseit liberalizmo istorijoje, ir vi dar net nėra — leidinys nėra net pasirodęs.

Petras Birbyla

LIETUVIŲ DAMESIUI!
NEWARKE ATIDARYTAS OFISAS SIUNTINIAMS GABENTI Į SSSR
 Į UKRAINĄ, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITUR
 Siunčiame maisto produktus, naujus ir senesnius drabužius, medikamentus, vaistus ir t.t.
 Siuntiniai išsiunčiami 48 valandų bėgyje.
 Siuntėjui įteikiama pato pakvėtinimas apie išsiuntimą.
 Siuntiniai pristatomi gavėjui 7-8 savaitę bėgyje.
 Siuntėjas gauna amatinis gavėjo pakvėtinimą.
 Visi siuntiniai siunčiami su jau apmokėtu muitu.
PRISTATYMAS GARANTUOJAMAS
 Sigakite siuntinius gimnazijoms!
 Ofisas atsidaręs kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak.
 Septyniolika nuo 9 val. ryto iki 4 val. po piet.
 Reikalaukite katalogo. Rašykite rašiklį ar su siuntiniu.
 Netoli Pennsylvanijos geležinkelio stoties Newark.
Package Express Co.
 314 Market St., Newark, N. J., Mitchell 2-2452
 Vietoje galite pigiausiomis kainomis gauti medikamentus, drabužius, o dar ir kitų dalykų tinkamų siuntinams.
 (Siuntiniai persiunčiami su Parcelis to Russia, Inc., leidimu)

toriją, ir lietuviškojo liberalizmo puoselėtojams pirmoje eilėje tektų su ja susipažinti. Ryškiausiu liberalizmo laikotarpiu Lietuvoje reikia laikyti 1926 metus, kai Lietuvos valstybės vairs buvo atitekęs kairiosioms grupėms, kurios į valdžią atėjo apsišarvusios plačiausių laisvių idėjų mis. Tik tas jų laisvės supratimas kartais pasireiškėdavo gana keistomis formomis. Kai Lietuvos universiteto studentai susirinko į Karo Muziejaus sodelį, paprotestuoti dėl pernelyg didelio lenkiškų mokyklų steigimo Lietuvoje tuo metu, kai Vilniaus krašte lenkai ėmė masinai uždarinėti lietuviškas mokyklas, tai liberališką Lietuvos vyriausybę tame studentų mitinge įžūrėjo lenkų mažumos Lietuvoje teisų į švietimą pažeidimą ir pasiuntė policiją studentams išvairkyti. Bet kai gegužės 1-osios proga padugnių gaivalai Kaune surengė eisną ir jos vadovai, raudonomis vėliavomis nešini, liepė praeiviams nusiminti kepurės ir nenorinčius paklusti ėmė prievartauti, tai liberališkąjį Lietuvos vyriausybę nerado reikalo pasiųsti policijos tvarkai palaikyti — tai, rasit, būtų prieštaraus eisenų laisvės principui. Kažin kuo ta visa demonstracija būtų pasibaigusi, jei iš Fredos sunkvežimiu atvažiuos aviacijos karininkų būrys nebūtų demonstrantų išsklaidęs.

Šie pavyzdžiai aiškiai rodo, kad nekritiškas laisvės principo taikymas gyvenime ne tik veda į anarchiją, bet ir pažeidžia tautos interesus. Nenuostabu todėl, kad liberalizmo bandymas Lietuvoje nepavyko ir kad jo tada pagkleisto kvapelio išsklaidymo beveik niekas nesigallėjo. Nesinorėtų tikėti, kad p. Donielos siūlomasis lietuviškasis liberalizmas būtų ano nevykusio bandymo pakartojimas.

Bet sąryšyje su p. Donielos straipsniu kyla ir kita mintis: ar iš viso verta mūsų mokslus einančiam jaunimui tiek daug dėmesio skirti universalizmui, liberalizmui bei jo istorijai? Ar nebūtų tikslingu susikonscentruoti į lietuviškumo tradicijų nagrinėjimą, geresnį Lietuvos praeities pažinimą ir nepriklausomybės laikotarpio tyrinėjimą? Šiuo metu, kada, iš vienos pusės, komunizmas mėgina visas pavergtas tautas suvirškinti savajame katile, kada, iš kitos pusės, ir ne komunistai siūlo visokius tautų junginius, kuriuose mažosios tautos glūdi didelis pavojus būti absorbuotoms didesniųjų, lietuvių tautos individualybės išryškėjimas virsta visų šviesių lietuvių svarbiausiu uždaviniu. Užtat darosi graudu, kai lietu-

NEW YORK

Tradicija virtusi LTA Sambūrio ir Korp! Neo Lithuania švyka į gamtą.

įvyko rugp. 17 d., L. I. New York, Gaigaly vasarvietėje.

Nuo pat ryto svečiai užplūdė sodą ir užėmė stalus medžių pavėsyje. Džiugu, kad kasmet ši švyka vis daugiau žmonių sutraukia, o ypač jaunimo. Čia suvažiuoja ne tik newyorkiečiai, bet ir iš tolimų apylinkių, kaip Hartfordo, Conn. ir k.

Po bendrų pietų įvyko įvairių rūšių sporto lenktynės, vadovaujant New Yorko apygardos sporto vadovui p. Vakseliui.

Bėgimo lenktynės iš jaunimo laimėjo Juozas Tyaliava, jr., o iš senimo Antanas Senikas. Mergaitės lenktyniavo arbatiniuose šaukštukuose nešamos kiaušinius, šaukštukus įskandusios dantyse.

Tautinio Akad. Sambūrio New Yorko pirm. šiuo metu yra J. Jakštas, Korp! Neo Lithuania — dr. E. Noakas.

GREETINGS and BEST WISHES
 To the Lithuanian People
THOMAS L. OSBORNE
 Candidate for
JUDGE
 Municipal Court

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIUNTINIAMS PERSIŪSTI Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ETIJĄ, UKRAINĄ IR KITUS KRASTUS YRA

PARCELS TO RUSSIA, INC.

1530 BEDFORD AVE., BROOKLYN 16, N. Y.
 Tel. IN 7-7272, 7-6465

Pristatymas garantuojamas gavėjo parašu.
 Siuntiniai išsiunčiami skubiai.

Mūsų skyriai:
 New York City, 78 Second Ave., Tel. ORchard 4-1545.
 Detroit 15, Mich., 11601 Jos. Campen Ave., TOWNSend 3-2200.
 Hartford, Conn., 661 Albany Ave., CHapel 7-5164.
 Los Angeles, Calif., 121 So. Vermont Ave., DUNkirk 4-0522.
 Philadelphia 24, Pa., 323 North 7th St., Tel. WA 3-1917.
 Chicago, Ill., 3741 W. 26th St., Tel. CR 7-2195.
 Newark, N. J., 253 Market St., Tel. MA 2-6007.

Prezidentas Eisenhoweris, paskutinį kartą skridamas iš Washingtono į savo ūkį, buvo perėjęs į savo rankas lietuvo kontrolę.